

Riksdagens protokoll

2006/07:57

Torsdagen den 1 februari

Kl. 12.00 – 15.19

Protokoll
2006/07:57

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 25 och 26 januari.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Catharina Bråkenhielm som ledamot i socialutskottet.

Förste vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält Mildred Thulin som suppleant i justitieutskottet och civilutskottet under Johan Linanders föräldraledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i socialutskottet
Catharina Bråkenhielm (s)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 februari–13 maj* till

suppleant i justitieutskottet
Mildred Thulin (c)

suppleant i civilutskottet
Mildred Thulin (c)

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:227

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:227 Förläggning av Sydlänkens norra del i Vättern

av Lars Elinderson (m)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 29 januari 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2006/07:244

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:244 Högskolan i Skövdes fortsatta utveckling och forskning

av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är att jag befinner mig på resa.

Stockholm den 30 januari 2007

Utbildningsdepartementet

Lars Leijonborg

Interpellation 2006/07:245

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:245 Regelverket för läkares legitimationer av Margareta Israelsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 26 januari 2007

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Erna Zelmin

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:247

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:247 Public service-bolagens uppdrag av Margareta Israelsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är hög arbetsbelastning.
Stockholm den 25 januari 2007
Kulturdepartementet
Lena Adelsohn Liljeroth

Prot. 2006/07:57
1 februari

Interpellation 2006/07:248

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:248 Anslagen till kulturinstitutioner som påverkas av nya momsregler
av Anneli Särnblad (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är hög arbetsbelastning.
Stockholm den 25 januari 2007
Kulturdepartementet
Lena Adelsohn Liljeroth

Interpellation 2006/07:252

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:252 Försäkringskassans praxis
av LiseLotte Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 26 januari 2007
Socialdepartementet
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Enligt uppdrag
Erna Zelmin
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:254

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:254 Kulturministerns och regeringens syn på presstödet
av Helene Petersson i Stockaryd (s)

Interpellationen kommer att besvaras den 20 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är hög arbetsbelastning.
Stockholm den 25 januari 2007
Kulturdepartementet
Lena Adelsohn Liljeroth

Interpellation 2006/07:258

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:258 Gränshinder i Norden
av Hans Wallmark (m)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2007.

Prot. 2006/07:57
1 februari

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 26 januari 2007
Utrikesdepartementet
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Enligt uppdrag
Inga Eriksson Fogh
Expeditionschef

Interpellation 2006/07:261

Till riksdagen
Interpellation 2006/07:261 Exploatering i världsarvsområdet Lapponia
av Kent Persson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 29 januari 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2006/07:266

Till riksdagen
Interpellation 2006/07:266 Elpriserna och basindustrins konkurrenskraft
av Alf Eriksson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 februari 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 29 januari 2007

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2006/07:195 om kvinnor i arbetslivet

Anf. 1 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att forskningen som ALI bedriver om kvinnor i arbetslivet ska få fortsätta och om jag avser att öronmärka pengar till forskning för att förbättra kvinnors situation i arbetslivet.

Jag har i ett tidigare svar till Luciano Astudillo angivit att jag anser att forskning inom arbetslivsområdet är mycket angelägen, inte minst sådan forskning som rör kvinnor i arbetslivet. Arbetslivsinstitutets utveckling bygger på uppfattningen att forskning utvecklas bäst i konkurrens. Genom att medel får sökas och forskningen bedömas på sedvanligt

sätt ges förutsättningar att säkerställa kvalitetsnivån. Det är regeringens ambition att de förändringar som nu vidtas på sikt ska leda till att kvaliteten på svensk arbetsmarknadsforskning ytterligare höjs.

För att underlätta för enskilda forskare och doktorander får Arbetslivsinstitutet använda 60 miljoner kronor av sitt anslagssparande för att lämna bidrag till annan organisation för sådan forskningsverksamhet som bedrivs av institutet.

För att stärka kvaliteten i svensk forskning och kunna möta en ökad internationell konkurrens inom forskning och forskarutbildning tillför regeringen under 2007 och 2008 betydande forskningsresurser till bland annat universitet och högskolor. Lärosätena är självständiga i sina beslut om hur de vill disponera befintliga och framtida resurser. Det finns ingen anledning att tro annat än att en del av dessa ökade resurser också kommer att användas för forskning om arbetslivsfrågor.

Regeringen har för närvarande inte några planer på att föreslå särskilda medel för forskning kring kvinnors situation i arbetslivet.

Anf. 2 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka jämställdhetsminister Nyamko Sabuni för svaret. Jag är däremot inte alls nöjd med det. I dag är de långa sjukskrivningar som anges vara arbetsrelaterade 60 % vanligare bland kvinnor än bland män och dessutom starkt relaterade till den ställning kvinnor har på arbetsmarknaden.

Det ska sägas att forskning och utveckling kring kvinnors arbetsrelaterade ohälsa länge har varit ett eftersatt område, men med Sabuni vid rodret kan vi inte vänta oss mycket mer – tvärtom.

Jag ska ändå göra ett försök att upplysa ministern om de stora utmaningar vi har på det här området. Låt mig beröra tre områden.

Det första är forskning om kemiska hälsorisker. Den har främst varit inriktad på arbetsmiljön. Dessvärre har de flesta studier som gjorts endast handlat om mäns arbetsmiljö. Besvär och ohälsa från rörelseorgan som sätts i samband med arbete, det som vi till vardags kallar för belastningsskador, utgör i dag den vanligaste orsaken till sjukskrivning, arbetsskadeanmälningar och förtidspension. Man räknar grovt med att sådana besvär kostar samhället mellan 2 och 4 % av bnp, det vill säga ca 50–100 miljarder kronor per år. Resultaten från de olika projekten bekräftar att kvinnor löper mycket större risk att drabbas av belastningsskador. Orsakerna till skillnaden mellan könen är dock oklara och sannolikt mångsidigt kopplade till arbete, familjesituation och individen själv.

Den psykiska ohälsan har ökat påtagligt bland kvinnor i de flesta yrkesgrupperna men främst inom de så kallade relationsyrkena såsom vård och omsorg, skola och social service. Störst har ökningen varit bland unga kvinnor. Och, till skillnad från männen, har de här symtomen setts även bland högutbildade kvinnor.

Herr talman! Vi har tyvärr fått en regering som satt arbetet för lika villkor mellan kvinnor och män på undantag, och vi har tyvärr fått en jämställdhetsminister som gör en grej, ett utspel, av att hon inte är feminist. Då blir politiken därefter. Då sker försämringen i a-kassan som främst slår mot deltidsarbetande kvinnor. Då återkallas handlingsplanen för jämställda löner. Då försämras möjligheterna till en fast tjänst, oftast för kvinnor. Det så kallade frivilliga kommunala vårdnadsbidraget införs,

och det blir också en utebliven förstärkning av lagen som skulle göra heltid till en rättighet och deltid till en möjlighet. Då blir politiken däref-
ter.

Så är det också när man tittar närmare på nedläggningen av ALI. En del av den forskning som bedrivs i ALI har handlat om att komma åt kvinnors arbetsrelaterade ohälsa. Den kvinnoomsorg som regeringen ändå vill göra skulle kunna vara bra, men statsrådet vill inte öronmärka pengar till forskningen för att förbättra kvinnors situation i arbetslivet. Det ligger tyvärr inte i linje med att förbättra kvinnors villkor i arbetslivet i Sverige.

I detta anförande instämde Ann-Christin Ahlberg och Sylvia Lindgren (båda s).

Anf. 3 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! Den första frågan man ställer sig är: Vart tog jämställdhetspolitiken vägen med den borgerliga regeringen? Det lovades tiodubb-
lade satsningar, och hittills har vi bara sett minusposter.

Det finns stora brister i den vetenskapligt baserade kunskapen om orsakerna till sjukfrånvaron i allmänhet och kvinnors sjukfrånvaro i syn-
nerhet. Den medicinska forskningen har länge kritiserats för att utgå från
mannen som norm för människan och för att merparten av forskningen
har varit inriktad på män. Man kan ta studier som undersöker rygg- och
nackdiagnoser som ett exempel. Där är majoriteten av de undersökta män
med arbete inom tillverkningsindustrin. Kvinnor, tjänstemän och an-
ställda inom den offentliga sektorn är klart underrepresenterade, och där
har sjuktalen varit höga och ökat de senaste åren. Resultaten från olika
forskningsprojekt bekräftar att kvinnor löper större risk att drabbas av
belastningsskador. Orsakerna till skillnaden mellan könen är dock oklara.
Därför behöver vi mer forskning.

Lika viktigt som att se vad som orsakar ohälsa är att se hur kvinnor
och män bemöts och behandlas av till exempel läkare och Försäkrings-
kassan. Flera studier tyder på att kvinnor ges betydligt sämre förutsätt-
ningar än män att komma tillbaka till arbetslivet efter sjukskrivning. Män
får i högre grad utredning och utbildning medan kvinnor ofta får arbets-
träning. För kvinnor som anmäler sina skador är chanserna att få skadan
erkänd som arbetsskada betydligt lägre än för män.

Andra studier har visat skillnaden i hur kvinnor och män agerar på sin
arbetsplats och hur läkare och arbetsgivare svarar på kvinnors och mäns
krav och problem. Kvinnor väntar längre med att informera sina arbets-
givare om sina problem, och när så sker rekommenderas kvinnan att söka
läkare och problemet privatiseras och blir ett problem för den enskilda
kvinnan att lösa. Men när en man får problem informerar han sin arbets-
ledare, och så får man ofta vidta en konkret åtgärd. Ett konkret exempel
är besvär med buller, som är lika vanligt mellan könen. Den yrkesgrupp
bland kvinnor där bullerstörningar är vanligast är barnskötarna. Där kan
man se skillnaden. Vad gör man i den arbetsmiljön? Möjligtvis sätter
man upp ett öra som talar om när ljudet är för högt. Men på en manlig
arbetsplats blir det hörselskydd eller någon annan lämplig åtgärd.

Ett annat exempel är vårdbiträdet och undersköterskan som jobbar i
hemtjänsten. Vilka hjälpmedel har de, och vilken arbetsbelastning har

de? Det är inte ovanligt att en eller två kvinnor ska förflytta en man på kanske 100 kilo i det enskilda hemmet där det är trångt och svårt att stå ergonomiskt riktigt när man ska lyfta denna man, som ofta är väldigt gammal och skör.

Mer forskning måste ske inom de så kallade traditionella kvinnoyrkena för att man ska kunna utveckla exempelvis teknik och hjälpmedel som är anpassade efter kvinnor och deras miljö. ALI har varit en viktig del i det arbete som den nya, borgerliga regeringen nu lägger ned.

Anf. 4 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Det var väldigt mycket eländesbeskrivningar, framför allt med tanke på att de kom från ledamöter vars parti styrde detta land i tolv år. Ja, det är precis den typen av elände och den typen av frågor som måste ges svar på, och det är det som den här regeringen och jag tänker ägna oss åt under mandatperioden.

Min utgångspunkt är att forskning sker bäst i konkurrens. Den sker bäst vid universitet. Vi satsar ytterligare medel, 200 miljoner extra under 2007 och 2008, just för forskningen. Där finns också forskning om arbetslivet med. Det kommer att vara relevant så att man kan söka de medlen.

För mig är det faktiskt väldigt viktigt att den forskning som genomförs också har ett genusperspektiv. Man måste inte alltid öronmärka pengar för just forskning kring kvinnors situation, utan det handlar om att forskningen, så långt det är möjligt och relevant, ska ha ett genusperspektiv. Det är det jag kommer att satsa på under den här mandatperioden.

Vi avvecklar ALI – vi avvecklar inte forskarna inom ALI. De finns där. De har erfarenhet. De har också insikt om hur viktig den här forskningen är. De kommer säkert att vara konkurrenskraftiga i förhållande till andra när de ansöker om medel för att fortsätta med den typ av forskning som de har bedrivit inom ALI:s ram, men i det här fallet kan de göra det inom universitetens och andra lärosätens ram.

Jag är alltså inte alls orolig för att den här forskningen inte skulle komma att fortsätta på det sätt som ni önskar, och på det sätt som jag också önskar. Vi kommer att följa utvecklingen kring forskningen på arbetsmarknaden också utifrån ett kvinnoperspektiv.

Jag kan också försäkra Luciano Astudillo att min och regeringens politik definitivt inte skulle vara annorlunda om jag kallade mig feminist. Vi har ett antal utgångspunkter. För att kvinnor ska ha det så bra som möjligt måste vi skapa en arbetsmarknad där flera ska komma i arbete och där flera kan arbeta i den utsträckning som de vill arbeta. Det är det som är utgångspunkten för jämställdheten och för att stärka kvinnor: att fler kvinnor också ska kunna få del av de tillgångar som finns i vårt samhälle. Vi ska underlätta för företagande på olika sätt och underlätta för kvinnor att bli chefer. Det är utgångspunkten för att stärka kvinnors situation, på arbetsmarknaden liksom i samhället i övrigt.

Vi har inte bara lovat ett tiofaldigt anslag, utan pengarna finns, och pengarna kommer att användas just för att utveckla jämställdheten i vårt samhälle. Vi gör det på olika sätt. Vi har redan gjort det när det gäller jobbpolitik, som sagt. Vi gör det när det gäller företagarpolitik. Vi gör det när det gäller sjukvården. Vi gör det när det gäller jämställdhetsinte-

grering på olika sätt så att vi ser till att politiken faller rätt ut, både för kvinnor och för män. Det finns alltså absolut ingen anledning att oroa sig. Jag lovar att återkomma med ytterligare åtgärder på detta område. Jag menar att det är en av de viktigaste uppgifter som regeringen har: att se till att jämställdheten blir bättre i vårt samhälle.

Anf. 5 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Ordet ”floskler” bara klingar i mig – jag vet inte varför. Det är uppenbart att vi har en minister som döljer sig bakom vissa enkla, korta repliker som ”vi tycker att forskningen utvecklas bättre i konkurrens”.

Sabuni borde veta att arbetsmiljöforskningen ligger mycket bra till i Sverige. Den hävdar sig internationellt väldigt väl. I en internationell jämförelse som gjordes av FAS, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, visade det sig 2006 att vi var nr 3 i världen. Det här med att ytterligare höja detta när man avvecklar ALI – det är en spännande tanke!

Floskeln om att ”vi tror att det blir bättre så här” klingar ut, men de utvärderingar som finns, bland annat av FAS och flera andra, pekar i precis motsatt riktning.

Det är också uppenbart att regeringen inte är överens här. Det är ju synd att en folkpartist här har hamnat i knät på Moderaterna när Leijonborg visar mer tveksamhet kring arbetsmiljöforskningen.

Sabuni borde också, utifrån de utvärderingar som gjorts kring arbetsmiljöforskning, veta att det är tydligt att pengar behöver öronmärkas för att man ska klara av den här typen av forskning eftersom arbetsmiljöforskning är tillämpningsforskning och förebyggande forskning och sällan prioriteras i konkurrens med medicinsk frontlinjeforskning som exempelvis stamcellsforskning och molekyलगenetik. Detta har också konstaterats av FAS.

Men jag förstår varför vi får det svar vi får i dag. Det är så uppenbart. Den moderatledda regeringen är ju i färd med att ställa om svensk arbetsmarknad. Sabuni tillsammans med de övriga vill skapa en låglönearbetsmarknad där otrygga anställningar kommer att vara en regel och där heltid inte kommer att vara en rättighet. Sabuni håller på att skapa en arbetsmarknad där ökad press, stress och osäkerhet kommer att finnas bland löntagarna i Sverige. Det kommer, Sabuni, inte minst att slå emot kvinnor och den arbetsmarknad som kvinnor har i dag. Det medför konsekvenser med arbetsskador, mer utslagning och fler sjukskrivningar.

Det ska sägas att vi har haft den utvecklingen redan tidigare och att vi borde ha gjort mer för att komma åt det här. Men den borgerliga regeringen visar här inte ett intresse för de här frågorna. Ministern vill inte synliggöra de effekterna, och därför satsas inga pengar på det här.

Jag tycker att Sabuni har visat en enorm nonchalans. Anledningen till den här interpellationen är ett brev som skickades till ministern för över en månad sedan, den 20 december, från Svenska Läkaresällskapet, sektionen för arbets- och miljömedicin, och Svensk yrkes- och miljömedicinsk förening, Sveriges läkarförbund. Det tog mer än en månad att svara på det brevet. I brevet sade man att det var positivt att regeringen ville satsa på kvinnors situation – den tiodubbling som ni hävdar att ni avsatt medel till i budgeten – och lade fram alla de faktauppgifter som jag tar

upp här nu. Men till svar fick de att regeringen inte har bestämt sig och inte vet vad man vill göra – ett svar som de fick för bara en eller två veckor sedan.

Det tycker jag är ett tecken på en enorm nonchalans. Goddag yxskaft! De får det svar de ber om. I brevet efterfrågade de en öronmärkning av pengar, och ni säger att ni inte vet vad ni ska göra med dem. Det är tragiskt att man prioriterar ned dessa frågor, men det ligger, som sagt, i linje med att vi fått en regering som satt jämställdhetspolitiken på undantag.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 6 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s):

Herr talman! En sak kan jag hålla med jämställdhetsministern om – kanske gjorde inte vår regering allt vad den hade kunnat göra, men bara för att man inte lyckats fullt ut behöver man ju inte förvärpa saken. ALI har vi inte haft för avsikt att lägga ned.

Arbetslivsinstitutets mål är att bidra till ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor och ökad kunskap om och i arbetslivet. De bedriver forskning och utbildning inom områden som arbetshälsa. Extra viktigt här är att man gör det i samverkan med arbetsmarknadens parter – näringslivet är också inblandat – och framför allt att man även gör det genom utbildning.

Såsom det ser ut i dag är kunskapen inte tillräckligt långt kommen för att kunna förstå kvinnors ohälsa på rätt sätt. Därför måste det till mer forskning och utveckling så att man verkligen ser de kvinnor som skadar sig i arbetet eller sliter ut sig och får belastningsskador. De får ju inte sina skador klassade som arbetsskador eftersom det inte finns tillräckligt med forskning på området.

Jag ställde den 26 oktober en fråga till Anders Borg om den tiodubb- lade jämställdhetssatsningen. Jag fick svaret att dessa resurser bland annat skulle användas till forskning om kvinnors hälsa. Varför vågar man då inte gå så långt att man öronmärker de pengarna?

Jag vill påminna dig, Nyamko Sabuni, om att en viktig del i politikens förmåga att fatta rätt beslut är vilken kunskap som ligger till grund för beslutsfattandet.

Anf. 7 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag konstaterar att vi är överens om problembeskrivningen, och vi är också överens om vikten av att den här forskningen genomförs. Vi är bara inte överens om lösningarna.

Återigen: Vi avvecklar ett verk. Vi avvecklar inga forskare, inga doktorander, utan de kan fortsätta att jobba med dessa frågor. De har insikt om hur viktiga de är. De är via universiteten konkurrenskraftiga på den öppna marknaden och kan fortsätta att ansöka om medel till att forska kring kvinnors situation på arbetsmarknaden. Jag ser alltså inga problem.

Endast en femtedel av forskningen på arbetsmarknaden sker inom ALI:s ram. 80 % av forskningen sker redan i dag på den öppna marknaden, vilket betyder att dessa forskare kommer att kunna fylla ytterligare en femtedel genom den forskning som i dag sker inom ALI. De kan alltså fortsätta på den banan på den öppna marknaden.

Jag har svårt att se om det är verket ni försvarar eller om det verklig- en är forskningen ni är intresserade av. Jag är intresserad av forskningen,

och jag menar att om man satsar mer pengar, ser till att forskarna finns och att universiteten får möjlighet att ansöka om dessa pengar, så kommer också forskningen att äga rum. Man behöver inte ha ett verk för att få den forskningen till stånd.

Forskarna finns och pengarna finns. Det måste trots allt vara utgångspunkten för att vi ska komma till rätta med den problembeskrivning som ni ger, och som jag delar.

Anf. 8 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är tydligt att vi inte kan komma överens. Vidare är det uppenbart att regeringen, i strid med de utvärderingar som forskningsrådet gjort på området, väljer att avveckla en bra verksamhet.

Det är sant att stora delar av forskningen även bedrivs vid universiteten, men ALI har varit en dynamo, en katalysator, för den utveckling som gör att vi hävdar oss så väl globalt. Inte minst gäller det forskningen om kvinnors hälsa. Därför tycker jag att det är tragiskt att man inte lyssnar till Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, som säger att nyckeln till framgången just varit att pengar till den typen av forskning öronmärkts.

Det enda konkreta svar vi får i dag är att regeringen inte kommer att öronmärka pengar till den forskningen. Allt annat är tomma ord och floskler. Man sätter jämställdheten på undantag, och då kommer också forskningen om kvinnors ohälsa i arbetslivet, arbetsskador och allt det vi varit inne på i denna debatt, att sättas på undantag. Det ligger helt i linje med den regering vi har i dag. Det ligger i linje med den övriga politiken på arbetsmarknadens område – a-kassan, möjligheterna till heltid och till en fast tjänst.

Det är synd att man inte ens lyssnar till experterna på forskning om arbetsmiljön, experterna vid FAS. I stället driver man dogmatiskt igenom sin linje utan att ta hänsyn till kunskapen på området. Det är synd, och det är därför vi tar debatten i dag.

Anf. 9 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det är som vanligt – Socialdemokraterna slår alltid vakt om myndigheter. Regeringen kommer att slå vakt om forskningen, den konkreta sakfrågan. Därför satsar vi mer pengar. Därför ser vi till att förbättra förutsättningarna för att fler ska kunna forska inom de områden som de anser vara viktiga.

Forskarna på ALI har, som sagt, ett försprång. Jag tror att de har insikt om hur viktig den här forskningen är, och jag är övertygad om att de kommer att fortsätta att forska på samma sätt som de gjort vid ALI. Återigen: Det är bara en femtedel av forskningen på arbetsmarknaden som sker inom ALI:s ram. Jag är övertygad om att detta kommer att gå bra.

Vi kommer aldrig att värna myndigheter. Vi kan bara värna sakfrågan och människorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 10 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Esabelle Reshdouni har frågat mig om jag kommer att verka för att arbetsmarknadens parter tar sitt ansvar för att åstadkomma jämställda löner, vad jag avser att göra för att avskaffa den könsrelaterade lönediskrimineringen inom den statliga sektorn samt om jag är beredd att verka för att medel avsätts för utbildning av arbetsgivare och fackliga företrädare för att komma till rätta med lönediskrimineringen.

Inledningsvis vill jag säga att regeringen självklart är angelägen om att arbeta för jämställda löner. Osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män är inte acceptabla. Principen om lika lön för lika och likvärdigt arbete är fastställd i jämställdhetslagen (1991:433). Om det finns löneskillnader som beror på kön har arbetsgivaren enligt jämställdhetslagen skyldighet att åtgärda detta.

Regeringen prioriterar arbetet med jämställdhetsfrågorna högt och vill på olika sätt arbeta för ett jämställt arbetsliv där både kvinnor och män kan förena jobb och familj på lika villkor. Den handlingsplan för jämställda löner, som hänvisas till, var ett politiskt dokument som utgick från Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets politiska prioriteringar. Vi gör en annan analys och har andra prioriteringar än den tidigare regeringen, och vi fann en rad brister i handlingsplanen. Därför var det naturligt att återkalla planen.

Regeringen anser att det är viktigt att stärka kvinnornas roll på arbetsmarknaden och motverka lönediskriminering. Även om lönefrågan ytterst avgörs genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter kan flera politiska beslut spela stor roll. Vi har därför aviserat en rad åtgärder. Vi vill till exempel öppna möjligheterna för fler initiativ inom den offentliga sektorn och stärka kvinnors företagande. Vi vill göra lagstiftningen mot diskriminering tydligare och effektivare. Regeringen avser även att inom andra politikområden initiera reformer av betydelse för jämställdheten.

När det gäller frågan om jag kommer att verka för att arbetsmarknadens parter tar sitt ansvar för att åstadkomma jämställda löner vill jag säga följande.

Lönerna bestäms av arbetsmarknadens parter genom förhandlingar. Regeringens uppgift är att se till att verktygen finns och används. Det främsta verktyget vi har är jämställdhetslagen, som har funnits i mer än 25 år. Trots att lagen har funnits så länge är det bara drygt en tredjedel av alla arbetsgivare med fler än nio anställda som har en jämställdhetsplan.

Det är arbetsgivarens skyldighet att följa lagen. Jämställdhetsombudsmannens, JämO:s, uppdrag är att utöva tillsyn och se till att lagens föreskrifter följs. Arbetsgivare kan få råd och stöd med denna uppgift av JämO. På JämO:s hemsida finns verktyg, stöd och rådgivning till arbetsgivare för att underlätta för dem att göra en lönekartläggning, analysera och därefter ta fram en handlingsplan för att komma till rätta med osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Regeringen känner ett stort ansvar för att lagen ska efterlevas. Därutöver vill jag nämna att Medlingsinstitutet sedan flera år har i uppdrag att i överläggningar med arbetsmarknadens parter fästa uppmärksamhet på vikten av att de centrala

*Svar på
interpellationer*

kollektivavtalen konstrueras så att avtalen främjar de lokala parternas arbete med lönefrågor ur ett jämställdhetsperspektiv.

Med anledning av frågan vad jag avser att göra för att avskaffa den könsrelaterade lönediskrimineringen inom den statliga sektorn vill jag poängtera att minskade löneskillnader mellan kvinnor och män är en av regeringens förvaltningspolitiska prioriteringar under de kommande åren. Därför förde regeringen i budgetpropositionen in ett nytt delmål för den statliga arbetsgivarpolitiken; De statliga arbetsgivarna ska minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män.

Myndigheternas ansvar och arbete för en minskad löneskillnad mellan kvinnor och män kommer att vara en viktig fråga i regeringens löpande dialog med myndigheterna. Regeringen kommer att följa utvecklingen och ta upp frågan med myndighetscheferna i den årliga mål- och resultatdialogen. Arbetsgivarverket har i uppdrag att rapportera vilka åtgärder som vidtas i syfte att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män på det statliga avtalsområdet. Senast den 30 juni i år ska myndigheten rapportera hur löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten utvecklas.

Den sista frågan som jag har fått är om jag är beredd att avsätta medel för utbildning av arbetsgivare och fackliga företrädare för att komma till rätta med lönediskrimineringen. Här vill jag framhålla att detta är en uppgift som JämO arbetar med.

I sammanhanget kan nämnas att Diskrimineringskommittén i sitt slutbetänkande (SOU 2006:22) har lämnat flera förslag för att effektivare förebygga och motverka diskriminering. Betänkandet har remissbehandlats, och förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utgångspunkten i detta arbete är att lagstiftningen ska bli tydligare och tillsynen effektivare. Sanktionerna mot dem som bryter mot lagarna kan komma att bli mer kännbara än i dag.

Anf. 11 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Sabuni för både interpellationssvaret och svaret på vårt öppna brev som jag och Karin Svensson Smith skrev alldeles innan jul.

Den förklaring som statsrådet ger till regeringens återkallande av handlingsplanen för jämställda löner är att regeringen vill föra en annan politik än den tidigare riksdagsmajoriteten förde. Det kan verka helt logiskt. Men bara om regeringen verkligen har en annan politik för jämställda löner.

De politikområden som statsrådet nämner i svaret har enligt min mening väldigt lite med jämställda löner att göra. Däremot vill jag lyfta fram det regeringen hittills har gjort och de förslag som har framtagits, vilket snarare motverkar en jämställd arbetsmarknad.

Låt mig nämna några exempel på arbetsmarknadsområdet. Det är förändringar vad gäller anställningstryggheten. Det kommer att ta längre tid att få rätt till fast anställning, 24 månader i stället för 14 månader efter en visstidsanställning. Vidare krävs längre anställningstid, tolv månader i stället för sex, för att kunna hävda förtur till jobbet. Dessa åtgärder drabbar kvinnor särskilt hårt, eftersom kvinnor mer än män har de otrygga anställningsformerna.

Förändringarna i a-kassan slår hårdare mot kvinnor. Kravet på antalet faktiskt arbetade timmar före arbetslösheten höjs från 70 timmar till 80 timmar i månaden. Det kommer att slå speciellt hårt mot kvinnor, eftersom kvinnor är överrepresenterade bland dem som inte uppnår de nya arbetsvillkoren.

Regeringen hävdar att det så kallade jobbavdraget kommer att gynna kvinnor på arbetsmarknaden. Det kan man naturligtvis påstå. Det är sant att kvinnor som har jobb gynnas i förhållande till de kvinnor som inte har ett jobb att gå till. Men ur ett jämställdhetsperspektiv är det inte kvinnorna som är vinnarna.

Flera kvinnor än män är lågavlönade. Då lågavlönade inte får lika stor skattesänkning räknat i kronor som högavlönade är det kvinnorna som förlorar. Jobbavdraget är således ytterligare en åtgärd som bidrar till ökad ojämställdhet på arbetsmarknaden.

På den svenska arbetsmarknaden har som bekant kvinnor lägre lön än män bara därför att de är kvinnor. Ungefär hälften av det 16-procentiga lönegapet mellan kvinnor och män kan inte förklaras på annat sätt än att kvinnor och kvinnors arbete systematiskt nedvärderas.

Det finns alltså en ordning där könsrelaterad diskriminering gäller. Frågan är om jämställdhetsministern håller med om detta och vad hon i så fall tänker göra.

Anf. 12 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Även jag vill tacka ministern för svaret på både vårt öppna brev och på interpellationen.

Det finns många anledningar till att vi inte uppnått jämställdhet mellan män och kvinnor. Jag kan rekommendera ministern att läsa den statliga jämställdhetsutredningen som Gertrud Åström har skrivit. Av den framgår mycket tydligt att kvinnors villkor på arbetsmarknaden och lön är väldigt avgörande.

Lönen påverkar nivån i alla socialförsäkringar. Ytterst framgår skillnaden mellan mäns och kvinnors status när pensionskuverten kommer. Då summeras den systematiska diskriminering kvinnor fortfarande är utsatta för.

I svaret på interpellationen står att regeringen har en annan analys och en annan prioritering än den tidigare regeringen, och man hittade brister i handlingsplanen. Jag skulle önska att ministern utvecklade vilken annan analys man har gjort. Har man en annan syn än den som Jämställdhetsutredningen har kommit fram till?

Framför allt undrar jag vilken strategi regeringen har för att uppnå jämställdhet mellan män och kvinnor. Särskilt för Folkpartiets väljare borde det vara intressant att få reda på hur ministern tänker i detta avseende.

Många som kämpar för jämställdhet har tidigare betraktat Folkpartiet som en allierad i dessa frågor, särskilt när Bengt Westerberg var ordförande. Vad gör man för analys nu? Vad finns det för strategi? Att ni inte uppskattar vad den tidigare regeringen har gjort framgår. Men hur tänker ni i stället? Jag har inte förstått det.

Det ni skriver i svaret är att ni i stället vill stärka kvinnors företagande. Är inte det ett slag i ansiktet på Kommunals anställda med de lägsta lönerna? Menar ministern på allvar att städerskor, barnskötare och andra allihop ska bilda egna företag och på det sättet kunna hävda sig ekonomiskt och lönemässigt med männen? Jag tror inte att man kan mena allvar med detta. Jag skulle gärna vilja ha svar på de frågorna.

Region Skåne, som styrs av borgerliga partier tillsammans med Miljöpartiet, har avsatt en pott på 40 miljoner till jämställda löner. Det har också många andra kommuner och regioner gjort. Merparten av dem har s-v-mp-majoritet, men det finns också vissa där de borgerliga partierna är med i styret.

Hur menar ministern att detta ska fortsätta om inte staten går före och tar ansvar? Hur ska vi i Sveriges riksdag med trovärdighet hävda att andra och även privata arbetsgivare ska kunna motverka de löneskillnader som beror på kön om staten inte gör detsamma?

Vi hör vackra ord. Vi hörde nyss ministern säga: Jovisst prioriterar vi det här. Men vad är de prioriteringarna värda om det inte finns pengar bakom? Jag vill instämma i Luciano Astudillos anförande i den tidigare interpellationsdebatten att det är floskler och bara tomt prat om det inte finns pengar bakom.

Anf. 13 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet så mycket för svaret. Jag vill bara understryka det som mina två partikolleger tidigare sade här. Jag är inte förvånad över att den nya regeringen vill dra tillbaka en handlingsplan som förra majoriteten utarbetade. Men det är avsaknaden av nya förslag och nya initiativ som skrämmer mig mest.

Tittar jag på propositionslistan står det faktiskt ingenting under jämställdhetsministern. Där finns inga nya handlingsplaner eller initiativ, utan det är tomt. Det som ska komma från jämställdhetsministern i vår är en ändring i 36 § i produktsäkerhetslagen. Det är lite svagt när man i svaret på interpellationen har sagt att regeringen känner ett stort ansvar för dessa frågor. Var är det ansvaret? Det syns inte mycket av det.

Har regeringen till exempel lagt mer pengar på JämO? JämO ska tydligen sköta det mesta, men har man avsatt mer pengar till det? Man konstaterar att de flesta företag inte har jämställdhetsplaner för att följa lönekartläggningen, men var är receptet för att åstadkomma en förändring? Var finns initiativet?

När det gäller den statliga verksamheten vill statsrådet i sitt svar poängtera att minskade löneskillnader mellan kvinnor och män är en av regeringens förvaltningspolitiska prioriteringar inom de närmaste åren. Man har gett diverse myndigheter i uppdrag att se över detta och inväntar besked senast den 30 juni i år.

Är det så att jämställdhetsministern ska sitta med armarna i kors och bara vänta och se fram till den 30 juni?

Var finns initiativen, var är analysen?

Jag vill verkligen understryka det som föregående talare har sagt.

Om man ska göra något behövs det pengar. Jag hittar ingenstans i budgeten att ni har avsatt resurser för detta. Det löser sig inte av sig självt. Det har hittills inte löst sig av sig självt, utan staten har tagit ett ansvar.

Ett av de förslag som Miljöpartiet har haft är just ett handslag för jämställda löner. Vi anser att myndigheter, företag och arbetsmarknadens parter ska bjudas in att prata om detta och ge förslag på lösningar.

Har jämställdhetsministern tagit några initiativ till att träffa arbetsmarknadens parter och prata om jämställda löner?

Anf. 14 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag tackar Ulf för att han har förståelse för att vi drar tillbaka skrivelsen eftersom den utgår från helt andra politiska värderingar än dem vi har. Det verkar inte andra representanter från de tre tidigare styrande partierna ha förstått.

Vi har en annorlunda analys. Inte någonstans i skrivelsen och inte någonstans i era inlägg pratar ni om kvinnor som företagare, om kvinnors ägande, om kvinnor som arbetsgivare eller om att kvinnor ska ges chans till fler arbetsgivare än bara kommuner och landsting. Inte någonstans pratar ni om möjligheten att avlasta kvinnor i det obetalda arbetet i hemmen. Inte någonstans pratar ni om möjligheten för kvinnor och män att dela mer lika när det gäller föräldraförsäkringen och ansvaret för barnen. Ingenstans nämner ni dessa saker.

Det är därför som ni inte inser att det redan i dag sker mycket för att komma till rätta med de problem som ni beskriver.

Det finns ingen anledning att tvinga kommuner och landsting att anställa människor på heltid. Bara vi ser till att ha sunda ekonomiska näringslivs- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder kommer kommuner och landsting få in mer pengar och kan anställa dessa människor – för ju större skattebas desto mer pengar till den offentliga sektorn, desto större möjlighet att anställa fler och desto större möjligheter och förutsättningar för kvinnor att faktiskt arbeta i den omfattning som de önskar.

Det har redan gjorts mycket på Regeringskansliet. Den budget vi lade fram har lagt grunden för det – en politik för fler jobb så att fler kvinnor kommer ut på arbetsmarknaden. Det finns ingenting som är viktigare än att kvinnor blir ekonomiskt oberoende genom en egen inkomst.

På Näringsdepartementet jobbas det, med hjälp av oss på Integrations- och jämställdhetsdepartementet, med att se till att ge kvinnor chans att bli företagare inom sina kompetensområden, det vill säga att öppna den offentliga sektorn, ge kvinnor chans att avknoppa, ge kvinnor chans att bli företagare, ägare och arbetsgivare och ge kvinnor chans att förhandla om lönen och övriga arbetsmarknadsvillkor med andra arbetsgivare än bara den offentliga sektorn. Jag har all respekt för den offentliga sektorn, den fungerar jättebra, men ska kvinnor komma in på banan måste de få chansen att verka på de kompetensområden där de redan i dag finns.

Vi ska se till att ge kvinnor chansen till avlastning i det hushållsnära arbetet. Genom att subventionera de tjänsterna kan fler personer kombinera familjelivet med yrkeslivet.

Vi ska genom jämställdhetsbonusen se till att föräldrar kan dela lika på föräldraledigheten. Ni kanske hörde på nyheterna i går att väldigt många familjer, jag tror att det var åtta av tio hushåll, tycker att jämställdhetsbonusen är en bra reform. Fyra av tio hade kunnat dela mer lika

på föräldraledigheten om denna reform hade funnits. Det jobbas på för fullt med denna reform inom Regeringskansliet.

Det sker mycket för att stärka jämställdheten på arbetsmarknaden. Det räcker inte att bara tala om lika lön för lika arbete eller löneskillnaderna. Det finns mycket mer att göra för att se till att kvinnor har bättre möjligheter och förutsättningar att på lika villkor kunna verka såväl på arbetsmarknaden som i familjelivet. Det är det som regeringen jobbar med, och vi återkommer med fler åtgärder för att stärka just kvinnornas ställning på arbetsmarknaden.

Anf. 15 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Statsrådet har en annan analys, säger hon. Jag vill börja med att citera ur ett dokument: ”Alla människor vill inte förkorta sin arbetstid. Många kvinnor jobbar deltid trots att de hellre vill jobba heltid. En lagändring måste komma till stånd som gör att alla de som vill öka sin arbetstid också har rätt och möjlighet att göra det.”

Även om jag och mitt parti är varma anhängare av kortare normalarbetstid måste vi ha ett jämställdhetsperspektiv i arbetstidsfrågan eftersom det är en kvinnofråga, som berör kvinnor som jobbar deltid.

Regeringen har avvisat lagen om rätt till heltid. Men citatet är inte taget från ett miljöpartidokument. Det handlar om en folktopparapport från 2002 med namnet *Hela lönen, halva makten*.

Det finns också färskare dokument. Det handlar om en folktopparmotion från 2005/06, *En jämställd arbetsmarknad*. Där skriver Lars Leijonborg: ”Det är också dags för en ny löneskillnadsutredning för att kartlägga och analysera skillnaderna samt förklaringar och orsaker.” Så skrev han för ett och ett halvt år sedan.

Vidare står det i samma motion: ”Det är också hög tid att se över reglerna om handlingsplan för jämställda löner och undersöka vilken effekt de verkligen haft för att motverka strukturellt betingade löneskillnader och lönediskriminering. Om lagens bestämmelser visar sig vara verkningsslösa måste de revideras.”

Nu förstår ju jag att Folkpartiet har en begränsad makt i den moderatledda regeringen, men när regeringen fattade beslutet om att återkalla handlingsplanen var det faktiskt på förslag av den föredragande jämställdhetsministern, folktopparisten Nyamko Sabuni. Vi hade kanske förväntat oss att den jämställdhetsministern ändå hade lagt sig något närmare sitt eget partis utfästelser.

Vad jag förstår anser också statsrådet att jämställdhetslagen är mycket bra och att lönekartläggning är ett viktigt verktyg. Därför undrar jag och många med mig varför statsrådet avvisar vårt förslag om översyn av jämställdhetslagens bestämmelser om lönekartläggning. Det är näst intill obegripligt att ni drar tillbaka en handlingsplan mot bakgrund av vad ni själva skriver i era egna folktopparidokument.

Anf. 16 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Med nuvarande takt när det gäller att minska löneskillnaden mellan män och kvinnor tar det mer än 100 år innan vi har lyckats uttradera kvinnors underordning. Jag tror att många med mig tycker att det är fullständigt oacceptabelt. Man kan ju säga att regeringens politik eller brist på politik kanske inte är exceptionell på det här området. När

det gäller klimatåtgärder är tidsperspektivet ungefär detsamma. Med de förslag till åtgärder som man har haft hittills kommer det ju att ta lika lång tid att nå klimatanpassning, och då är det redan för sent. Men det ska vi inte diskutera just nu.

Jag gjorde en helt annan reflexion när jag hörde ministern. Det påminner om den tid då jag själv tillhörde ungdomsförbundet. Det var enkelt när man var ny i politiken att peka på vad andra skulle göra och inte se att man faktiskt själv har något ansvar. Vi kan ju tala om vad privata arbetsgivare borde göra. Och ministern hänvisar till att kvinnor borde söka andra arbetsgivare och att man på den privata arbetsmarknaden eller som egen företagare skulle ha större möjligheter att undvika lönediskriminering. Men politiker måste göra något. Och när man har varit med ett lite längre tag, vilket kanske ministern också kommer att vara, inser man att man har ett ansvar för sitt eget område.

Vi riksdagsledamöter har ansvar. Ni i regeringen har ansvar. Hur ska staten, riksdagen, regeringen kunna kräva att andra gör handlingsplaner, avsätter potter och vidtar konkreta åtgärder i stället för att bara använda tomma ord om man själv inte sätter pengar bakom sina önskemål?

Miljöpartiet är inte anhängare av statlig lönepolitik. Det är inte det som det är fråga om. I sedvanliga löneförhandlingar har gubbar och män av olika sorter hittills lyckats kompensera sig för varje extra krona som man har lagt i jämställdhetspotter. Det krävs en särskild ordning. Det krävs reserverade pengar. Och jag har ännu inte hört hur ministern ämnar ta regeringens ansvar för de jämställdhetsmål som ni säger er dela men som ni inte har några förslag på hur man ska uppnå.

Anf. 17 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag måste säga att jag blev lite förskräckt när jag hörde statsrådets andra svar på frågan. Interpellationen handlar om lönediskriminering. Statsrådet pratar om hur viktigt det är med ekonomiskt oberoende, och så radar hon upp det här med att man ska öppna upp offentliga sektorn. Det lät nästan som om du ville avskaffa offentliga sektorn. Men det kan vara ett medvetet missförstånd av vad ministern sade. Men framför allt: Om man ska vara ekonomiskt oberoende är det lönen man får på arbetsplatsen som är helt avgörande för livssituationen. Att regeringen nu inte gör ett jota för att få bort den lönediskriminering som finns i fråga om män och kvinnor är skrämmande ur den aspekten. Den första åtgärden borde ju vara att fortsätta.

Jag kan fortfarande förstå att ni kanske inte tycker om exakt det vi – s, v, mp – skrivit i förra lönehandlingsplanen, som vi skickade till regeringen. Men det är skrämmande att ni inte kan plocka ut någonting och gå vidare för att inte tappa farten och för att komma till rätta med det här strukturella problemet.

Sedan kan vi hålla med om att det, om man tittar på företagen, är männen som styr. Och där drar ni väl snart tillbaka förslaget om kvotering i styrelser för att få in fler kvinnor. Hur ska man, om man inte har en lön, kunna spara pengar till exempel och köpa aktier på börsen? Vi vet att det är männen som sitter på de största börsposterna.

Lön för arbete är det viktiga, och då ska det vara samma lön om man har samma jobb, oavsett vilket kön man har. Det är det som vi måste arbeta för. Det är skrämmande att se att det inte finns några initiativ alls.

Och statsrådet svarade inte på frågan om statsrådet har tagit några initiativ för att träffa arbetsmarknadens parter för att föra ett samtal om jämställda löner.

Anf. 18 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag börjar där Ulf slutade. Det är självklart att jag kommer att föra samtal med arbetsmarknadens parter kring många fler frågor än bara lönefrågan. Det är helt naturligt. Man kan väl inte vara verksam som statsråd utan att kunna föra samtal med de viktigaste parterna på arbetsmarknaden. Det är klart att det kommer att inträffa.

Mitt ansvar som jämställdhetsminister är faktiskt att samordna mina kolleger i regeringsdepartementet, att göra rätt saker. Om man inte förstår det förstår jag att man har väldigt svårt att få ihop allt det som jag nämnde att vi gör just för att kunna underlätta för kvinnor på arbetsmarknaden och för att kunna se till att löneutvecklingen blir rätt. Det handlar nämligen om att kvinnor också måste ges en chans att bli företagare i större utsträckning, en chans att ha flera arbetsgivare att välja på, en chans att avlastas från det obetalda hushållsarbetet och en chans att kunna dela ansvaret med sina män när det gäller barnen.

Det är viktigt. Det är viktiga jämställdhetsåtgärder. Det är viktiga åtgärder för att eventuellt kunna minska löneskillnaderna.

Det så kallade skarpa förslaget i skrivelsen är rätten till heltid. Rätten till heltid – vem säger att det automatiskt skulle minska löneskillnaderna? Det skulle leda till en bra löneutveckling för kvinnor – absolut. Det håller jag med om. Men vem säger att det skulle minska löneskillnaderna? Det behövs mer än så för att minska löneskillnaderna. Vi gör vad vi kan, men det är inte säkert att det är politiker som kan lösa det problemet. Det kanske är andra som måste göra det. Det är kanske de som förhandlar åt sina medlemmar om lönerna som måste se till att ta ett större ansvar för de löner som kvinnorna i dag har. Det handlar om värderingar av arbete som JämO bland annat gör och som vissa kommuner runt om i Sverige faktiskt gör för att se: Hur värderar vi arbeten? Varför värderas kvinnors arbete lägre än männens? Det är den typ av verksamheter som behövs, och det pågår runt om i landet.

När det gäller diskriminering känner ni mycket väl till att det pågår ett omfattande arbete för att få ihop en diskrimineringslag som är mer effektiv, mer tydlig. Och i detta arbete kommer vi också att se över om inte sanktionerna ska bli skarpare. Jag menar nämligen att det är oacceptabelt att arbetsgivare faktiskt kan göra beräkningar och tänka: Om vi förlorar kostar det så här mycket – det har vi råd med. Det ska inte gå att göra den typen av beräkningar. Jag menar att ett viktigt steg i den framtida lagen och i den framtida politiken är att sanktionerna blir skarpare.

Sedan tror jag inte att jag med ett ord har nämnt att jag avvisar alla förslag i den skrivelse som jag drog tillbaka. Men det viktigaste förslaget, det som ni ansåg vara viktigast, är ju just det som handlar om att tvinga kommuner och landsting att anställa dem som jobbar deltid där på heltid. Det var ju det som var det viktigaste förslaget, och det är det som jag drar tillbaka, för det är det som jag inte delar uppfattning om. Jag menar att kommuner och landsting kommer att anställa människor utifrån den förmåga som de har. Det handlar om att se till att driva en sund arbets-

marknadspolitik och en sund näringslivspolitik och ekonomisk politik. Det är det som ger dem förutsättningar att kunna se till att deras anställda får jobba i den utsträckning som de önskar eller att kunna anställa fler.

Jag har ingenting emot att faktiskt använda mig av en del av de förslag som fanns i den där skrivelsen. Det kan gälla utbildning eller information eller annat. Jag menar, skarpare än så var det inte. Jag har inte sagt att jag har dragit tillbaka det. Vi återkommer. Vi vidtar hela tiden åtgärder för att förbättra kvinnors situation och möjligheter på arbetsmarknaden. Det är en prioriteringsfråga för denna regering. Det är en prioriteringsfråga för mig som statsråd med ansvar för jämställdhetsfrågor.

Anf. 19 ESABELLE RESHDOUNI (mp):

Herr talman! Nu blir jag något förvirrad, för mig veterligen har hela handlingsprogrammet dragits tillbaka, men det gläder mig verkligen att statsrådet säger att hon tänker ta delar av det här handlingsprogrammet. Vi bistår gärna med synpunkter där.

Men jag vill ändå något kommentera de åtgärder som ministern presenterade i sitt första inlägg.

Jämställdhetsministern säger att en viktig jämställdhetsfråga är att underlätta för kvinnors företagande. Jag och mitt parti, Miljöpartiet, har verkligen ingenting emot att kvinnor blir företagare – tvärtom. Men det är samtidigt viktigt att detta företagande inte bara handlar om branscher med svag lönsamhet och låga löner. Annars riskerar vi faktiskt att få en situation där vi bara skapar ytterligare arenor för ojämställdhet. Men alldeles oavsett det har inte kvinnors företagande så mycket med jämställda löner att göra. För det är väl inte så att statsrådet har uppfattningen att anställda kvinnor ska avstå från jämställda löner för att finansiera kvinnors möjlighet att starta företag?

Vidare talar ministern om att förebygga och motverka diskriminering. Det är jättebra att göra lagstiftningen tydligare och effektivare. Men var finns åtgärderna? Jämställdhetsministern har ju inga förslag. Vad gäller frågan om Medlingsinstitutet verkar det som att statsrådet nu, till skillnad mot när hon skrev svaret på vårt öppna brev, har insett att det har en viktig uppgift. Men i vår handlingsplan för jämställda löner vill vi vidga uppdraget, och det avvisar ju statsrådet när hon återkallar planen.

Frågan är: Varför drar du tillbaka hela planen?

Anf. 20 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Återigen är svaret att jag drar tillbaka den för att analysen inte stämmer med de politiska värderingar jag eller den här regeringen har. Jag beskrev att det behöver göras mer än bara att tvinga kommuner och landsting att anställa på heltid. Det behövs mer än så. Jag menar att vi inte behöver tvinga kommuner och landsting att anställa på heltid, för de vill nog inget annat än göra det för att kunna erbjuda oss medborgare en bra service. Vi ska se till att skapa förutsättningar så att skattebasen ökar så att de ska kunna få in mer pengar i sin kassa. Då kan de anställa fler.

I övrigt återkommer jag med ytterligare förslag förutom det jag har nämnt, att underlätta för kvinnor att kombinera yrkesliv med familjeliv, att underlätta för kvinnor att bli företagare inom sina kompetensområden,

att ge kvinnor chans till flera arbetsgivare för att kunna förhandla, och så vidare. De åtgärderna har redan presenterats. De börjar bli verksamma. Vi återkommer till ytterligare åtgärder, och en del av dem kommer säkert att innehålla några av de förslag som fanns i denna skrivelse. Det är jag övertygad om.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:249 om Turkiets tryckfrihetslagar

Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att Turkiet, med hänsyn till nuvarande lagar, ska kunna bli medlem i EU.

Jag tackar så mycket för frågan och välkomnar Börje Vestlunds stöd för ett turkiskt EU-medlemskap den dag landet uppfyller alla krav.

Såväl i Sverige som inom EU sätter vi tryck- och yttrandefriheten högt. Det står också i EU:s Köpenhamnskriterier. Det innebär att en medlemsstat måste ha en lagstiftning som garanterar respekt för mänskliga rättigheter men också fungerande institutioner som kan garantera att detta verkligen fungerar i praktiken.

EU har också, bland annat i Amsterdamfördraget, uttryckt sin ambition att vidta åtgärder mot diskriminering, inklusive diskriminering på grund av sexuell läggning. Det är en grundläggande förutsättning för alla stater som vill bli medlemmar i EU att de värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter som EU står för respekteras i alla avseenden.

Genom det svenska Turkietprogrammet verkar regeringen bland annat för att främja HBT-personers rättigheter i Turkiet.

Från svensk sida har vi länge varit engagerade i Turkiets EU-process. Perspektivet om ett EU-medlemskap har utgjort den enskilt starkaste drivkraften för reformer i Turkiet. Man kan notera de senaste åren en mer öppen debatt kring frågor om grundläggande fri- och rättigheter. Det är oerhört angeläget att den turkiska regeringen ser över de delar av lagstiftningen som utnyttjas för att begränsa dessa rättigheter så att situationen inte utgör ett hinder för medlemskap.

För att främja fortsatta reformer i Turkiet, inklusive tryck- och yttrandefrihet och respekt för mänskliga rättigheter, är stöd för landets ansträngningar för att uppnå EU-medlemskap och de kraven som är förknippade med det avgörande. Från den svenska regeringens sida kommer vi att fortsätta att verka för detta.

Anf. 22 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret. Det var ett svar även om det inte i någon del var svar på de frågor som jag ställde. Min fråga var: Är statsrådet beredd att vidta åtgärder för att Turkiet, med en lagstiftning som i exemplet ovan, ska kunna bli medlemmar i EU?

Något svar på den frågan fick jag inte. Svaret är en snygg redovisning av vilka regler som gäller för medlemsstater inom EU samt att regeringen är engagerad i frågorna. Regeringen menar vidare att just uppnå medlem-

skapet i EU ska avhjälpa de brister i mänskliga rättigheter som finns i landet. Så enkelt är det väl inte riktigt.

Jag tackar också för berömmet för att man välkomnar Turkiet. Jag tror dessutom att hela den här kammaren faktiskt har välkomnat Turkiet, så i det sammanhanget kan vi båda två vara ganska stolta över att vi har den enighet som vi har i Sveriges riksdag.

Tidningen som Kaos GL ger ut är en seriös tidning som handlar om HBT-personer för HBT-personer. När tidningen valde att i sitt nummer ta upp frågan om relationen mellan pornografi och homosexualitet beslutade riksåklagaren att beslagta hela upplagan. Det är såvitt jag har fått information om inga anstötliga bilder eller erotiska berättelser utan en redovisning av pornografi bland homosexuella. Detta fick landets riksåklagare att beslagta upplagan samt att ställa redaktören inför rätta enligt landets morallagar. Det är väl just morallagarna som är det stora problemet.

Redaktören Umut Guner har dessutom hotats med ett längre fängelsestraff, men tack och lov har domstolen skjutit upp rättegången till i slutet av februari. Landets högsta domstol har prövat frågan om att beslagta hela upplagan av tidningen och funnit det i överensstämmelse med landets lagar, så det är inte i detta fall som det har varit i många andra fall att det har varit poliser som har handlat utan att ha grund i lagen. Detta är prövat enligt den högsta domstolen.

Herr talman! När då Sveriges regering får en fråga om vad man vill göra är svaret: Låt medlemsförhandlingarna fortsätta, så löser sig allt. Jag skulle hålla med statsrådet om medlemsförhandlingarna var i sitt inledande skede. Men nu är det så att förhandlingarna är ganska långt framskridna, även om mycket återstår att göra.

Partikamrater till statsrådet ställde liknande frågor under förra mandatperioden. När man svarade på det här sättet var de väldigt upprörda över just den lamhet som regeringen visade. Till skillnad från den förra regeringen har den här regeringen gått ut och haft en väldigt hög svansföring i just EU-frågor. Man ska alltid uttala sig, och man ska alltid vidta åtgärder. Nu talar Sverige och Europa lyssnar, har man sagt i någon artikel. Det här hänger inte ihop, Cecilia Malmström.

HBT-rörelsen i Turkiet är fortfarande svag och vilar på en bräcklig grund. I Sverige har vi kanske världens starkaste HBT-rörelse tack vare ett målinriktat och klokt samarbete, inte minst mellan olika politiska partier. Nu är det dags för det europeiska arbetet.

Återigen: Vad är statsrådet beredd att göra? Tänker statsrådet ta upp frågan med sin kollega från Turkiet nästa gång ni träffas?

Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Börje Vestlund, det är väldigt bra att vi för den här diskussionen. Det är en oerhört angelägen fråga, och det är bra att jag får möjlighet att utveckla det första inledande svaret.

Jag kommer precis från Turkiet. Jag kom hem därifrån i natt och har haft möjlighet att diskutera många olika frågor. I Börje Vestlunds fråga är det flera frågor som nämns, den beryktade § 301 till exempel.

Det har varit roligt att kunna berätta om det för de turkiska politikerna och också få det bekräftat att de uppskattar det svenska stödet för medlemskap. Jag har också varit mycket noga med att betona att det inklude-

rar hela riksdagen, att det inte är partipolitiskt skiljande, men att vi också ser stora problem när det gäller mänskliga rättigheter, diskriminering, frågor som rör yttrandefrihet, och så vidare. I och med att vi ses som ett land som står bakom Turkiet har vi också möjlighet att tydligt framföra våra krav, vilket jag också har gjort till parlamentariker, ministrar och i medierna.

Det är, precis som Börje Vestlund säger, sedlighetslagen som är tillämpbar i det här fallet, inte en lag om yttrandefrihet. Man har sett tidigare exempel på det när det har rört HBT-frågor. Homosexualitet är ju inte förbjudet i Turkiet, även om vi båda två vet att HBT-personer lever under svåra villkor, trakasseras och har det tufft på många olika sätt. Det finns ingen antidiskrimineringslag. Man försökte få till stånd en sådan, men det blev inte så. Det har varit tidigare fall när man har hänvisat till sedlighetslagen i HBT-relaterade frågor. Ibland har domstolen frikänt, och ibland har det blivit tvärtom. Det är väldigt svårt, för brott mot sedlighet definieras inte i någon lagtext. Det är det som gör det så svårt att kunna kritisera.

Det vi framför hela tiden är just inom ramen för medlemskapsförhandlingarna, där Sverige är engagerat. De är faktiskt i ett inledande skede, skulle jag vilja säga. Man har inte avslutat eller påbörjat något, bara ett enda kapitel. Så man kan föra fram att det måste till stånd mycket bättre skydd för mänskliga rättigheter, för minoriteter av olika slag, både sexuella minoriteter, etniska, religiösa, och så vidare, vilket vi har föreslagit.

Via konsulatet och det svenska program, som finansieras bland annat av Sida, som finns i Istanbul har vi gett stöd bland annat till RFSL – jag tror 340 000 – för ett projekt där man samarbetar med tidningen och föreningen Kaos GL som Börje Vestlund nämner. Det har kommit in flera ansökningar från andra organisationer som håller på och beredas just nu. Så vi ser detta som en viktig möjlighet att stötta HBT-personers möjlighet att agera där och samtidigt trycka på för att förbättringar generellt ska ske. Vi är faktiskt engagerade och försöker påverka på det sätt som det går.

Anf. 24 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag uppskattar naturligtvis regeringens resor till Turkiet. Jag tycker också att det är bra att vi har goda relationer mellan Turkiet och Sverige. Vi har ett högt anseende hos alla dessa minoritetsgrupper och också hos de flesta turkiska politiker. Allt detta är naturligtvis riktigt och viktigt.

Jag tycker dock att det finns ett problem när det händer sådana här saker, att man beslagtar en hel upplaga av en tidning och hotar en av redaktörerna med fängelsestraff. I det här fallet har man skjutit upp rättegången, förhoppningsvis därför att man känner ett tryck. Det är dock ingen som är säker på att man känner detta tryck, utan det är bara en from förhoppning – kan vi tycka. Hela tiden hejar vi på de små stegen och tycker att de är bra, men problemet är, Cecilia Malmström, att detta fortsätter att hända hela tiden. Till exempel finns det grupper i Turkiet som vill stämma Svenska Akademien för att man utsett fel vinnare av litteraturpriset. Enbart sådana saker borde få Sverige att ta upp de här bitarna i samtalen mellan den svenska och den turkiska regeringen.

Nu har vi detta exempel med Kaos GL, men det finns också exempel som gäller andra minoritetsgrupper. Att man har varit i Turkiet är jättebra, men kommer Cecilia Malmström att ta upp denna fråga med sin ministerkollega nästa gång hon träffar honom – eller kanske henne, förresten?

Anf. 25 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Det finns bara en kvinnlig minister i Turkiet.

Jag var som sagt precis i Turkiet, Börje Vestlund, och träffade politiker i Ankara. Precis som du beskriver är det en väldigt känslig situation. Vi hade ju det fruktansvärda mordet på en armenisk författare för en vecka sedan som gjort att hela det turkiska samhället diskuterar de här frågorna, vilket i sig är en positiv utveckling.

Det finns väldigt många positiva, demokratiska, proeuropeiska krafter. Men det finns också andra krafter, och dessa står emot varandra. Man har nu två val, presidentval och parlamentsval, vilket gör att frågan är otroligt känslig. Därtill har man en lagstiftning som är väldigt tvetydig när det gäller sedlighet och det som Börje Vestlund nämner i sin interpellation: förolämpning mot turkiskheten. Detta definieras inte, vilket gör att man väldigt mycket är beroende av enskilda domare, särskilt ute på landsbygden. Detta är någonting som har blivit bättre, men det sker fortfarande bakslag.

Jag kan försäkra Börje Vestlund att jag var väldigt tydlig med att både den svenska regeringen och EU:s samlade länder anser att artikel 301 måste reformeras eller helst avskaffas. Den är inte förenlig med det vi tycker är grundläggande mänskliga rättigheter, och den är absolut inte förenlig med ett medlemskap. Detta är saker som går fram i samtalen med våra turkiska kolleger. Som jag sade vet de att vi vill att de ska bli medlemmar men att det finns mycket att göra. Kanske är det ibland också mer konstruktivt och går fram bättre när vänner framför denna mycket tydliga kritik.

Det finns otroliga problem, men jag vill ändå påstå att det på det stora hela går framåt. När det gäller kraven på skydd mot diskriminering för olika typer av minoriteter, sexuella och andra, finns det dock mycket att göra.

Vi kommer att fortsätta att driva detta och gör det gärna tillsammans. Som Börje Vestlund säger är ju detta en fråga där Sverige traditionellt har hållit fanan högt. Jag har personligen engagerat mig mycket i de här frågorna i olika länder. Jag ser det egentligen inte som någon partiskiljande fråga, utan detta är viktiga principer som vi alla står bakom.

Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag håller med Cecilia Malmström om att detta inte är någon partiskiljande fråga i den meningen. Problemet med just detta är att det är så viktigt att ta upp varje enskilt fall, att agera när något sker, att säga till andra länders regeringar: Nu gör ni fel och det kan vi inte acceptera, i synnerhet inte om ni ska bli medlemmar i EU. Vi gör ju på detta sätt när man begår brott mot de mänskliga rättigheterna i andra länder. Där har svenska utrikesministrar i årtionden – vi får väl nöja oss med årtionden i det här sammanhanget – talat om att vi inte accepterar ett sådant beteende, att det inte ligger inom ramen för det förhållande vi ska

ha mellan Sverige och ett annat land. I det här fallet kan Cecilia Malmström också peka på EU-perspektivet och säga att EU inte accepterar det här.

Därför är jag fortfarande lite förvånad över svaret. Jag ställer om frågan så här: Har Cecilia Malmström tagit upp situationen när det gäller Kaos GL med den turkiska regeringen?

Anf. 27 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Just denna fråga har jag inte tagit upp. Jag har tagit upp situationen generellt för minoriteter. Vi har naturligtvis informerat ambassaden och konsulatet om den specifika frågan om Kaos GL och den rättegång som ska hållas den 28 februari. Vi har också talat med olika NGO:er som dels jobbar med mänskliga rättigheter generellt, dels försöker skydda och stötta HBT-personer. Frågan har alltså diskuterats den här veckan. Jag har inte rest den specifika fallet med ministern, men jag har rest frågan generellt. Också den bredare fråga om artikel 301 som speglades i interpellationen har jag rest vid ett dussintal tillfällen de här två och ett halvt dygnet.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:184 om naturligt stevia i stället för kemiskt sukralos och aspartam

Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Gunvor G Ericson har frågat mig om jag är beredd att i EU driva att stevia ska tillåtas som livsmedelstillsats och att kemiskt framställda sötningsmedel ska bytas ut i enlighet med försiktighetsprincipen. En fråga har också ställts till mig om vilka riktlinjer jag kommer att verka för att Livsmedelsverket får.

De frågor som tas upp i interpellationen behandlar bland annat goda matvanor, säkra livsmedel, miljö och utveckling av nya produkter – frågor som hör ihop, som jag anser är synnerligen viktiga och som därför står högt upp på den politiska dagordningen. Jag vill inledningsvis framhålla att inga tillsatser eller nya produkter som inte efter en vetenskaplig prövning bedömts säkra får släppas ut på marknaden. Dessa prövningar sker alltid med goda säkerhetsmarginaler och med försiktighet som ledstjärna.

När det gäller den konkreta frågan om ett eventuellt godkännande av stevia som tillsats i livsmedel har en ansökan om att få den sötande substansen steviosid i växten stevia godkänd som sötningsmedel redan behandlats i EU. Ansökan avslogs formellt 2004 på grund av att den dokumentation som lämnats in som underlag för ansökan inte var tillräcklig för att kunna pröva steviosidens säkerhet. Det finns dock inga hinder mot att lämna in en ny ansökan. Den europeiska myndigheten för livsmedels-säkerhet har det yttersta ansvaret för att utföra riskvärderingar av tillsatser för användning i hela EU. Riskvärderingen, som ska utföras på strikt vetenskaplig grund, är förutsättningslös i den meningen att naturliga och syntetiskt framställda produkter behandlas lika.

Växten stevia har i sig själv söt smak. Den har som sådan också varit uppe till bedömning i EU som ett nytt livsmedel enligt lagstiftningen om nya livsmedel. År 2000 beslöts att stevia inte får saluföras i EU som ett nytt livsmedel, också i detta fall på grund av otillräckligt vetenskapligt underlag. Det är möjligt också i detta sammanhang att lämna in en ny ansökan. EU:s godkännandeprocess för nya livsmedel skiljer sig något från den som gäller för tillsatser men grundar sig också på en vetenskapligt underbyggd riskvärdering.

Frågan om kemiskt framställda sötningsmedel i förhållande till försiktighetsprincipen har som nämns i interpellationen också folkhälso- och miljöaspekter. Alla sötningsmedel, inklusive aspartam och sukralos, har genomgått en omfattande prövning av oberoende europeisk expertis och befunnits säkra. Inga produkter som inte bedömts säkra ur hälsosynpunkt får släppas ut på marknaden.

När det gäller de lagliga ramarna har EU-kommissionen nyligen presenterat förslag på tillsatsområdet varav ett förslag bland annat också reglerar sötningsmedel. Lagförslaget har diskuterats under hösten. Kommissionen vill i sina förslag skapa instrument för att fortlöpande få fram aktuell kunskap om tillsatser och användningen av dem. Vidare föreslås att den som framställer en livsmedelstillsats åläggs att omedelbart underätta kommissionen om eventuellt nya vetenskapliga eller tekniska uppgifter som kan påverka bedömningen av livsmedelstillsatsens säkerhet. Medlemsstaterna föreslås också åläggas att upprätthålla system för övervakning av konsumtion och användning av livsmedelstillsatser. Ett ytterligare förslag är att för de redan ca 300 godkända tillsatserna, däribland sukralos, ska en ny riskbedömning och riskhantering utföras. Kommissionen har vidare föreslagit att beslut om godkännande och omprövning av tillsatser ska tas inom ramen för kommissionens genomförandekommittéer. Regeringen har inte haft några invändningar mot kommissionens förslag och anser att det är den bästa vägen att gå. Den föreslagna beslutsordningen gör det möjligt att snabbare kunna följa upp ny kunskap på området och fatta beslut om nödvändiga åtgärder. Alla beslut om godkännande och villkoren för dem ska fortlöpande kunna omprövas.

Regeringen verkar för vissa förbättringar och tillägg i kommissionens förslag och har tagit upp den viktiga frågan om användningen av tillsatser och deras eventuella miljökonsekvenser. Det saknas former inom EU för att hantera tillsatser som även misstänks kunna få negativ miljöpåverkan. Behovet av en liknande förbättrad samordning på nationell nivå bör enligt min mening också diskuteras. Vidare har regeringen föreslagit en förbättrad märkning av sötningsmedel som används som så kallade bordssötningsmedel. Konsumenten bör få information om högsta dagliga dos.

Avslutningsvis vill jag upprepa det jag sade inledningsvis. Interpellationen behandlar synnerligen angelägna frågor om säkra livsmedel, bra matvanor och nya produkter. Jag vill också lägga till ytterligare en aspekt, vikten av att genom tydlig och användarvänlig märkning och information göra det möjligt för konsumenterna att kunna vara aktiva och göra medvetna val. Det är också betydelsefullt för samtliga aktörer i offentlig, privat och ideell sektor att när de tar ansvar för sina delar se helheten och på vilket sätt de olika frågorna är länkade till varandra.

Anf. 29 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag får tacka för svaret. Det är glädjande att ministern delar Miljöpartiets uppfattning att det är viktigt att prioritera folkhälsofrågor som goda matvanor, säkra livsmedel och sunda produkter både vad gäller hälsa och miljö.

Ministern tar upp att riskvärdering ska göras på vetenskaplig grund och att produkter ska behandlas lika, och det är bra. Men frågan om försiktighetsprincipen besvaras egentligen inte. Någon miljömässig värdering har ju inte gjorts när det gäller sukralos utan man har bara värderat ur hälsosynpunkt.

Med ökningen av fetma och diabetes byts vanligt socker ut mot artificiella kemiska sötningsmedel i många livsmedel, till exempel aspartam och cyclamat. Ett relativt nytt sötningsmedel är det klorinnehållande sukralos. Det är baserat på vanligt socker, men en kemisk förändring gör det ungefär 500 gånger sötare. Tre syre- och vätegrupper byts på kemisk väg ut mot kloratomer.

I den prövning EU har gjort har inte miljöaspekter tagits upp trots att sukralos innehåller klor, som bryts ned långsamt i naturen. Enligt Naturvårdsverket är halveringstiden cirka tre år i 25-gradigt vatten eller ännu längre om det är kallare. Det är oacceptabelt att sukralos inte prövades ur både hälso- och miljösynpunkt innan det godkändes.

Ämnet passerar genom kroppen och åker via reningsverket, som inte kan ta hand om det, rätt ut i våra vattendrag. Problematiken är ungefär densamma som med svärnedbrytbara läkemedel som hamnar i naturen, något som i förlängningen kan påverka både vår miljö och vår hälsa.

Sukralos är som sagt ganska nytt och finns i flera produkter, till exempel Falköpings Mejeris mellanfil blåbär och vanilj, Heinz lättketchup, Felix ketchup, Risifruitti utan tillsatt socker, O'boy chokladpulver, Arlas Yoggi mini och Coca-Cola Light.

Jag har skrivit brev till de här företagen och frågat om de skulle kunna tänka sig att byta ut sukralos mot det naturliga sötningsmedlet stevia om det var tillåtet att använda inom EU och Sverige. Svaren var i stort sett positiva. Arla Foods säger till exempel att ”de välkomnar en säkerhetsvärdering och ett eventuellt följande godkännande av stevia”. Även flera av de andra företagen uttryckte liknande synsätt.

Stevia är ett växtsläkte. Den art som vanligen används i de här sammanhangen är Stevia rebaudiana. Glykosiderna i stevia gör det möjligt att framställa sötningsmedel utan kalorier, kolhydrater eller kemikalier. Forskare har visat att stevia inte påverkar blodsockret och har ett glykemiskt index på noll. Därför kan det säkert användas även av diabetiker.

I USA är det tillåtet som kosttillskott sedan 1995. FN-organet JEFCA har en ansökan på gång från Paraguay och Japan. Den kommer troligtvis att behandlas i juli i år.

Ministern nämner i sitt svar EU-kommissionens förslag till ändring av reglerna för livsmedelstillsatser. Vilken tidsplan finns för det arbetet och på vilket sätt tar ministern upp frågan om både hälso- och miljöbedömning av livsmedelstillsatser? Har ministern tagit några initiativ för samordning av hälso- och miljöbedömning i Sverige?

Det är också intressant att ministern pekar på att EU år 2000 beslutade att stevia inte får säljas som livsmedel. När det gäller livsmedelstillsatser kan inte Sverige besluta självt. Men enligt reglerna kan Sverige ta

ett nationellt initiativ och godkänna ett nytt livsmedel under förutsättning att det finns god säkerhetsbedömning.

Det finns flera små företag i Sverige som är intresserade av stevia som ett nytt livsmedel. Jag vill återkomma i nästa inlägg med en fråga om det, men jag vill också passa på att bjuda ministern på ett steviablåd.

Anf. 30 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! I interpellationen tas frågan om stevia upp. Stevia har, som jag nämnde i mitt svar, prövats både som tillsats och som eventuellt nytt livsmedel. Men ännu så länge har inte ansökningarna kunnat godkännas. Detta bevisar för mig att den prövning som sker är noggrann och bygger på försiktighetsprincipen. Det är så det ska göras när man gör vetenskapliga bedömningar. De ska vila på vetenskaplig grund.

Vad beträffar frågan om vem som ska göra detta måste jag påtala att lagstiftningen om tillsatser och de så kallade nya livsmedlen hör hemma i den så kallade inremarknadslagstiftningen. Den har till uppgift att borga för en högre livsmedelssäkerhet men syftar också till att skapa förutsättningar för nytänkande och innovationer på livsmedelsområdet. Men grundregeln är ju ändå att mat inte får innebära några risker för konsumenterna.

De här bedömningarna görs alltså för att kontrollera att säkerheten är uppfylld och att man inte vilseleder konsumenten. Vi får inte avvika, om jag uttrycker mig så, för mycket från så kallad vanlig mat så att det medför att vi får näringsmässiga nackdelar som konsumenterna.

Den nya del av livsmedelsfloran som vi har och som vi förhoppningsvis fortsatt kommer att få prövas alltså inom Europeiska unionen. Det infördes nya regler från maj 1997, och EU-lagstiftningen säger att nya livsmedel måste godkännas efter en förhandsgranskning enligt en särskild procedur för att få säljas i butik. Tillsatser, aromer, extraktionsmedel och processhjälpsmedel omfattas emellertid inte. Om GMO-livsmedel finns som bekant också en annan lagstiftning. Detta sagt apropå den rigorösa prövning som sker, allt i enlighet med försiktighetsprincipen.

Eftersom den här saken prövas inom EU och ligger inom det gemensamma handelsområdet anser jag att detta sker på ett både vetenskapligt och därmed allmänt beprövat sätt.

Anf. 31 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag tackar och börjar där ministern avslutar, med försiktighetsprincipen och vetenskaplig bedömning. Det är jätteviktigt att det görs en korrekt vetenskaplig bedömning. Men uppenbarligen finns det en inkonsekvens i det här systemet eftersom man inte bedömer miljökonsekvenserna av de nya livsmedlen eller tillsatserna. Det är två olika system för hur man godkänner, om det är en tillsats eller om man gör ansökan för att få en godkännandeprocess för ett nytt livsmedel. Då är det ju ett beslut enligt *novel foods*. I det fallet kan Sverige först besluta att tillåta det för att sedan ställa det under prövning och göra en egen bedömning av ämnet – om man tycker att det är intressant.

Det finns flera småföretag i Sverige som är intresserade av stevia som nytt livsmedel, men det kostar att ta fram vetenskapligt underlag. Eftersom växten inte heller kan patenteras kanske det borde finnas ett sam-

hällsintresse av att pröva ett godkännande. Delar ministern den uppfattningen?

Jag kan också påpeka att det finns andra länder i världen som gör andra bedömningar än vad EU har gjort. I Japan har man använt stevia i över 40 år. Kanske beror det på att aspartam är förbjudet i Japan. I dagsläget finns det ytterligare sex länder där det är tillåtet att använda stevia. Jag tror att det skulle vara intressant att få veta om det finns ett intresse av att lyfta fram, pröva och se om det finns något i den vetenskapliga bevisningen som kan underlätta för den typen av naturliga ämnen som inte har så stora kapital bakom sig.

Delar ministern uppfattningen att det vore intressant att pröva detta som ett nytt livsmedel?

Anf. 32 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag är intresserad av att vi får nya produkter på marknaden, likaväl som jag är intresserad av att vi får nya företag. Nya produkter och företag på marknaden, oaktat vilka, brukar i ett inledningskede ofta vara små. Jag är väl medveten om att det för kostnader med sig att starta och driva företag och att få produkter testade – därav det intresse och de pengar som regeringen lägger ned på att understödja och underlätta för nya företag på det området också.

Vad beträffar att nya livsmedel och produkter också ska omfattas av en miljöprövning i den del som möjligen inte är fallet här tar jag till mig vad interpellanten säger. Jag ska undersöka hur det är på det här området. Jag förutsätter att det förekommer en sådan prövning också, men därest det inte gör det eller det finns brister ska jag undersöka möjligheten av att det kan bli bättre på området.

Jag tillåter mig att upprepa att det sker en gemensam prövning av nya livsmedel inom EU. Det beror på att vi har ett gemensamt handelsutbyte inom Europeiska unionen, vilket gör det svårt för att inte säga omöjligt att på ett nationellt plan godkänna något som inte är utbytbar med länder runtomkring oss som också ingår i Europeiska unionen. Därtill kan jag tillägga att vi i Sverige säkert är duktiga på det här området också, men den samlade vetenskapen i Europeiska unionen måste vara än bättre. Säkerheten måste bli större när vi gör prövningen gemensamt inom Europeiska unionen. Grundkriterierna är att det ska finnas en dokumentation som visar att saker och ting är säkra för konsumenten att använda.

Anf. 33 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Det är positivt att ministern tar till sig frågan om miljöprövningen. Det är oerhört angeläget att få till en sådan även inom livsmedelsområdet. Hälsa och miljö hänger nära ihop, även om det finns en viss tendens i miljödebatten men också inom folkhälsoforskningen att se detta som två separata stuprör. Det är det definitivt inte. Vi brukar prata om att naturen påverkas, djuren och växterna, och vi glömmer bort att människor också är en del av naturen. Det är oerhört angeläget. Jag tackar för det. Jag hoppas att ministern kommer att ta konkreta initiativ, även om jag inte hörde något om det.

När det gäller frågan om godkännande av nya livsmedel finns det en regel bland EU:s bestämmelser om att ett land har två år på sig att gå till

EU och få bedömningen gjord inom ramen för *novel foods*. Om det finns hälsoskäl eller andra skäl skulle det ändå vara intressant att få detta prövat. Som det är nu är sukralos tillåtet men inte den naturliga stevian. Det finns en inkonsekvens i det. Det borde ligga i Sveriges intresse att byta ut sukralos eller i alla fall göra en ordentlig vetenskaplig undersökning av de två substanserna.

I sitt svar sade ministern att det ska tas initiativ för miljöprövning även i Sverige. Vilka uppdrag har då givits till Livsmedelsverket för att påverka nationellt i fråga om hanteringen av dessa livsmedelsgodkännanden? Det gäller både tillsatser och nya livsmedel. Vilka initiativ har tagits gentemot Livsmedelsverket?

Anf. 34 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Regeringen har i dag fattat beslut om att ge Livsmedelsverket i uppdrag att undersöka vilka nya livsmedel som finns i vårt land. Vi har dessutom uppdragit åt Livsmedelsverket att skyndsamt undersöka var gränsen ska gå mellan kosttillskott, livsmedel och läkemedel. Jag förutsätter att det här ska redovisas inom angiven tid.

Låt mig i sammanhanget återigen påpeka att jag tycker att det är viktigt att vi som konsumenter har en valmöjlighet. Vi ska veta vad som serveras, och vi ska veta vilka varor vi har att göra med i butiken när vi handlar våra livsmedel. Därav är det nödvändigt med dokumentation. Saknas en sådan dokumentation, vilket det uppenbarligen har gjort kring dagens huvudfråga, nämligen stevian, är det inte möjligt att göra det medvetna och aktiva valet som jag anser att konsumenter ska göra.

Jag har upprepade gånger sagt att vi är beredda att pröva växten igen om vi får en tillräcklig dokumentation. Om det visar sig att växten uppfyller kriterierna kan jag, med min kunskap, inte se att det finns något hinder för att den används i livsmedelskedjan. Men så länge vi inte vet med säkerhet anser jag att försiktighetsprincipen ska tillämpas. Då är det inte möjligt att använda produkten.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:193 om islandshästar

Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Eva Johnsson har frågat mig om det är min bedömning att djurskyddslagen kommer att tolkas mer realistiskt i samband med att Djurskyddsmyndigheten läggs ned. Eva Johnsson har även frågat om jag avser att vidta lagstiftningsåtgärder gällande utegångsdjur.

För att hästar och andra djur som människan har tagit i sin vård ska må bra, har riksdagen beslutat om en djurskyddslag som ska säkerställa att djur behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

Utedrift främjar normalt ett djurs hälsa och möjlighet att bete sig naturligt och är därför i allmänhet positivt för djur. Mot den bakgrunden är utedrift ofta väl förenligt dels med djurskyddslagens grundvalar, dels

med syftet att lagen ska verka förebyggande för bland annat en god djurhälsa. Djurskyddslagen ställer dock höga krav. Den syftar bland annat till en högre välfärdsnivå för djuren än frånvaro av till exempel lidande och sjukdom. Utedriftens fördelar måste därför sättas i relation till de särskilda utmaningar driftsformen ställer på bland annat djurmiljö, skötsel och hantering av djuren.

Hur fördelarna och utmaningarna ska balanseras har regeringen, i enlighet med djurskyddslagen, överlåtit till Djurskyddsmyndigheten att besluta om.

Innan en myndighet beslutar om föreskrifter eller allmänna råd måste myndigheten, i enlighet med verksförordningens bestämmelser, noga överväga om detta är den mest ändamålsenliga åtgärden. Vidare måste myndigheten utreda kostnadsmässiga och andra konsekvenser som föreskrifter eller allmänna råd kan resultera i samt ge dem som berörs, kostnadsmässigt eller på något annat betydande sätt, tillfälle att yttra sig.

Som statsråd kan jag inte uttala mig om hur bestämmelserna bör tolkas i enskilda fall, men jag följer givetvis tillämpningen generellt.

Kravet på ligghall infördes 1989, och före bildandet av Djurskyddsmyndigheten ansvarade Statens jordbruksverk för sådana föreskrifter och dispensansökningar. Så som Eva Johnsson också berör i sin fråga är regeringens avsikt att djurskyddsfrågorna ska överföras till Jordbruksverket i samband med att Djurskyddsmyndigheten avvecklas i juli 2007.

Djurskyddsmyndigheten arbetar för närvarande, på uppdrag av regeringen och i samarbete med Jordbruksverket samt övriga berörda myndigheter och organisationer, med att utvärdera hur djur som går ute om vintern ska kunna hållas och skötas med beaktande av djurskyddet. I arbetet ska det göras en sammanvägd bedömning av djurskyddet vid utgångsdrift. De välfärdsparametrar som är relevanta för djurskyddet vid sådan drift ska också beaktas. Jag avvaktar redovisningen av uppdraget och överväger därför för närvarande inga ytterligare åtgärder när det gäller ligghallar.

Anf. 36 EVA JOHNSON (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka jordbruksministern för svaret.

Jag noterar särskilt några meningar som jordbruksministern lyfter fram i sitt svar, bland annat denna:

”Utedrift främjar normalt sett djurens hälsa och möjlighet att bete sig naturligt och är därför i allmänhet positivt för djuren. Mot den bakgrunden är utedrift ofta väl förenligt med djurskyddslagen ...”

Vidare skriver jordbruksministern i svaret att djurskyddsmyndigheten arbetar ”på uppdrag av regeringen och i samarbete med Jordbruksverket” och att det så småningom ska ”göras en sammanvägd bedömning av djurskyddet vid utgångsdrift”.

I djurskyddslagen står det att hästarna ska hållas så att deras naturliga livsvillkor och beteenden gynnas. Det är därför obegripligt att vissa lokala inspektörer och myndighetspersoner ibland kräver att hästar får gå inne nattetid eller erbjudas en ligghall där de kan gå in på vintern. Hästarna är, av flera anledningar, övertygade om att detta innebär en avsevärd försämring för hästarna och kommer därför inte att genomföra nämndens beslut eller ifrågasätter det starkt.

Tolkningen av den nuvarande lagstiftningen bygger i väldigt stor utsträckning på tro och ej på någon beprövad vetenskap som finns till handa.

Jag vill gärna påminna jordbruksministern – det är naturligtvis helt onödigt, men jag tillåter mig att göra det i alla fall – om islandshästarnas ursprung. Dessa hästar är, som vi alla vet, födda på Island, är ursprungliga, går ute på Island även numera, klarar ned till 40 minusgrader men kan också klara upp till 40 plusgrader. De är alltså oerhört väl anpassade. Det är dessa djur vi nu pratar om.

Tolkningen av lagstiftningen är alltså i väldigt stor utsträckning ganska subjektiv.

Man kan också se på konsekvenserna av lagstiftningen. Den får på mer än ett sätt orimliga konsekvenser. Det är till exempel helt i enlighet med lagstiftningen att låta extremt välisolerade urhästar, som islandshästen är, alltid vara inomhus. Det är alltså helt enligt lagstiftningen att de alltid är inne. Däremot får de inte vara ute alltid.

Jag menar att en miljö- och hälsoskyddsnämnd måste ta större hänsyn till lagens anda än till lagens bokstav om det är uppenbart att djuren hålls på ett kvalificerat sätt. Det har till exempel fallet Revinge visat. Där finns det en dom från den 16 januari som visar just att lagen ska tolkas för djurens bästa.

Det här är några av väldigt många exempel på orimligheten i den nuvarande lagen. Min följdfråga till jordbruksministern blir därför: Kan jag tolka ministerns svar så att han också anser att nuvarande lagstiftning bör ses över i samband med nedläggningen av Djurskyddsmyndigheten – kommer alltså en översyn att göras?

Anf. 37 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Förra mandatperioden debatterade vi här i kammaren ett ärende som påminner lite om interpellationen om islandshästar. Det handlade om de frigående djuren på KC Ranch i Revingehed i Skåne och om de verkligen behövde ligghallar. I det fallet hade Djurskyddsmyndigheten inte ens bemödat sig om att besöka platsen utan fattat sitt beslut med utgångspunkt i foton. Beslutet fattades av expertis bakom några skrivbord.

Nu har både Länsrätten i Skövde och Kammarrätten i Jönköping kommit fram till att djuren har det bra där nere i Revinge och att de inte behöver några ligghallar. Här rör det sig inte om hästar utan om nötkreatur, men den gemensamma nämnaren är att det handlar om djur, djur som är vana vid att vara utomhus under skiftande väderleksförhållanden, djur som med sin päls kan reglera både kyla och värme.

Jag kan instämma i Eva Johnssons lovprisning av islandshästarnas tålighet. Jag har varit på Island både sommar och vinter och sett att de här hästarna mår jättebra. Jag har också här i Sverige på nära håll kunnat följa islandshästar och sett hur de klarar det svenska klimatet både sommartid och vintertid.

Herr talman! Interpellationen aktualiserar än en gång en viktig fråga: Vem är egentligen bäst på att bedöma hur djur ska skötas, de som lever nära dem eller myndighetspersoner som finns på avstånd? Myndigheterna borde ju förstå att ägarna till djuren är måna om att de ska ha det så bra som möjligt.

Det vore mycket tragiskt om islandshästarna, som beskrivs i interpellationen, skulle tvingas in i ligghallar, någonting som allvarligt skulle försämra deras hälsa.

Jag noterar också i ministrernas svar att djurskyddsfrågorna ska föras över från Djurskyddsmyndigheten till Jordbruksverket. Jag tycker att det är ett utmärkt beslut. Man kan väl förmoda att utvärderingen om hur djur har det när de går ute på vintern kommer att bekräfta det vi som lever på landsbygden redan vet, nämligen att djuren mår bra, och också kommer att innebära att vi i framtiden inte ska behöva diskutera sådana här klåfingriga åtgärder som beskrivs i interpellationen.

Anf. 38 GÖRAN MONTAN (m):

Herr talman! Jag kommer naturligtvis att delta i den här debatten med liv och lust. Upplysningsvis kanske jag ska nämna att jag är ordförande i Svenska Islandshästhörsbundet och har erfarenheter av islandshästar sedan mer än 15 år både i Sverige och på Island.

Låt mig inleda med att säga att det gläder mig att regeringen nu tar tag i den här frågan. Det finns skäl till det, inte minst det exempel vi hörde om nötkreaturens utgång och så vidare. Jag har naturligtvis genom åren haft möjlighet att följa den här frågan med många av våra medlemmar. Det finns ca 22 000 islandshästar i det här landet – en icke föraktlig summa.

Tyvär är de lokala betingelserna extremt olika för hur dessa hästar sköts eller var de är i landet. Även om hästen är väldigt flexibel och anpassningsbar är det naturligtvis skillnad om man har hästen på södra Öland, där det kanske inte finns något skydd över huvud taget, eller om man har en skogsbruksgård där hästen har möjligheter att söka skydd.

Erfarenheten visar att islandshästar liksom alla andra hästar inte söker sig in i ligghallar, framför allt inte vid de tillfällen då de enligt vår mening kanske borde göra det, alltså vid storm, häftigt regn eller snöstorm. Hästar är flyktdjur och undviker att söka sig till ställen där de känner sig instängda när det är oroliga väderförhållanden.

Till vår förvåning ställer de sig då ganska öppet på en höjd där de har ordentlig utblick. På vintern kan det vara ned mot 20, 30, 40 minusgrader även i Sverige med sättet att räkna i hårda vindar. Hästarna har ett naturligt sätt att försvara sig mot detta. De ställer sig i en halvcirkel med stjärten utåt. Alla svagare och mindre djur ställer sig i mitten i skydd av det här naturliga vindskyddet som de själva har åstadkommit.

Det är inte bra när lagstiftning uppfattas som orimlig eller dåligt underbyggd. Det inbjuder till civil olydnad, och det är något som samhället ska försöka undvika.

Just de här bestämmelserna, som faktiskt kom till under den tid då Jordbruksverket hade hand om de här frågorna, upplevdes som dåligt underbyggda och som en produkt av byråkrater, kanske till och med av duktiga veterinärer som lite tappat fotfästet i verkligheten. Så uppfattades de ofta.

Det är viktigt att den här utvärderingen, som jag välkomnar, inte sköts av människor som inte är ute i verkligheten. Jag skulle tycka att det vore en bra idé om även representanter för djurägarorganisationer hade möjlighet att delta i utvärderingen så att vi inte återigen får en skriv-

bordsprodukt som folk som lever där ute i verkligheten med sina djur inte förstår sig på.

Det krävs också större flexibilitet. Det kanske också kan bli ett resultat av den här utredningen. Det måste finnas möjligheter att frångå en tvingande lag som de här ligghallsbestämmelserna har varit. Möjligheterna att yttra sig och söka dispens har varit nästan obefintliga. Som jag sade tidigare i mitt anförande finns det väldigt många olika situationer. Det borde inspektörerna kunna ta hänsyn till.
(forts. 10 §)

Prot. 2006/07:57
1 februari

Svar på
interpellationer

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

9 § Frågestund

Frågestund

Anf. 39 TREDJE VICE TALMANNEN:

Det är dags för frågestund, och jag hälsar följande ministrar och statsråd välkomna: utbildningsminister Lars Leijonborg, statsrådet Cristina Husmark Pehrsson, jordbruksminister Eskil Erlandsson, statsrådet Åsa Torstensson och statsrådet Tobias Billström.

Utbildningsminister Lars Leijonborg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Flyktningmottagandet

Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Min fråga går till migrationsminister Tobias Billström.

Prognoserna för flyktningmottagandet har förändrats kraftigt i år. Enligt Integrationsverket är behovet av kommunplatser 30 000 detta år och nästa år ytterligare 10 000. Det behövs alltså 40 000 fler platser.

Det som vi förra året trodde var en temporär ökning med anledning av den tillfälliga lagen och den nya praxisen verkar hålla i sig under det andra och det tredje året, år 2007 och år 2008. Vi vet att Integrationsverket under förra året var oerhört viktigt när det gäller arbetet att övertyga kommuner om att ta emot flyktingar.

Nu snabbavvecklas Integrationsverket och ska försvinna den 1 juli 2007. Mot bakgrund av det vill jag ställa en fråga till Tobias Billström. Jag har hört att han, åtminstone internt, går runt och lovar mer resurser till Migrationsverket. Men vilka ytterligare åtgärder tänker migrations-

ministern vidta för att reparera den skada som det innebär att nu snabbavveckla Integrationsverket?

Anf. 41 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Frågan om den ökade inströmningen från Irak till Sverige och till Europa i allmänhet är ett komplicerat problem som regeringen följer mycket noggrant. Det har vi gjort ända sedan i höstas då vi tillträdde.

Den här frågan har flera olika dimensioner. Dels handlar det om förutsättningarna, precis som frågeställaren är inne på, för hur man ska kunna ta emot och se till att dessa människor får en snabb och effektiv asylprövning, dels handlar det naturligtvis om att se till att de myndigheter som sysslar med detta får korrekta och bra resurser.

Inom Regeringskansliet pågår just nu en budgetprocess som är på väg att avslutas i och med att vi lägger fram den ekonomiska vårpropositionen. Och i denna proposition kommer denna fråga att beröras.

Jag har själv vid flera tillfällen pekat på det faktum att det naturligtvis kommer att behövas mer resurser till Migrationsverket för att se till att säkerställa regeringens målsättningar på detta område om en kvalitativt högtstående, effektiv och rättssäker asylprocess. Och det är min förhoppning att så också ska bli fallet.

Anf. 42 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag blir oerhört bekymrad över det svar som jag får av migrationsministern. Han hänvisar till vårpropositionen. Men problemet är mer akut än så. Den myndighet som har förhandlat med kommunerna snabbavvecklas och kommer inte att finnas den 1 juli 2007.

Därutöver vet vi att situationen är väldigt akut nu, inte när vårpropositionen läggs fram. Vi får fyra ensamkommande barn till Malmö varje vecka – 100 barn som det inte går att placera ut i Solna och som väntar på kommunplacering. Vi har flera kommuner – Göteborg, Malmö, Botkyrka och Södertälje – som säger att de inte klarar mer. Därutöver har vi 140 kommuner som har tillsvidareavtal med Migrationsverket. De har fått ett brev från Migrationsverket där man önskar en tredubbling av mottagandet i just dessa kommuner.

Billström ger inget svar med anledning av det kaos som ni skapar när ni snabbavvecklar Integrationsverket. Jag vill ha ett svar.

Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Jag tycker att kaos är ett väldigt starkt ord i detta sammanhang; det måste jag säga. Det huvudsakliga problemet är inströmningen av flyktingar, inte frågan om myndigheternas konstruktion. Det är klart att vi kommer att ha en beredskap för att hantera den situation som uppstår när Integrationsverket försvinner.

Men jag vill peka på det som frågeställaren själv tar upp – behovet av att flera kommuner i det här landet tecknar avtal med staten om att ta emot flyktingar. Det är en angelägen och viktig uppgift att kommunerna uppträder solidariskt mot varandra i denna svåra situation då vi har en stor inströmning. Det är min förhoppning som statsråd att det också ska bli så.

Jag vill dock peka på att Integrationsverket trots allt inte är mitt område, vilket frågeställaren säkert är medveten om. Vi har ju en uppdelning mellan migrationsministern och integrationsministern. Den senare frågan om verket och verkets ansvar bör snarare ställas till Nyamko Sabuni som integrationsminister än till mig.

Skolans opartiskhet

Anf. 44 ROSSANA DINAMARCA (v):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa min fråga till utbildningsminister Lars Leijonborg. Den handlar om ett material som Svenskt Näringsliv har presenterat nyligen. Det är ett resultat av ett arbete tillsammans med lärare, där Svenskt Näringsliv har inbjudit 200 gymnasielärare runtom i Sverige och lagt ungefär 2 miljoner på att lärare ska ta fram ett material för skolorna om globaliseringen.

Syftet var att förändra synen på globaliseringen. Svenskt Näringsliv har under ganska lång tid försökt att koppla ett grepp om den svenska skolan genom sponsring av bland annat läromedel. Nu tar man ett helt nytt grepp.

Detta är någonting som jag anser skadar opartiskheten i skolan. Jag vill därför fråga ministern om han delar uppfattningen att skolan ska vara opartisk och på vilket sätt han kommer att agera för att skydda skolornas opartiskhet.

Anf. 45 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag delar naturligtvis i högsta grad uppfattningen att skolan ska vila på den värdegrund som är fastslagen i måldokumentet, i skollagen och i läroplanen och att man både i konfessionella frågor och i partipolitiska frågor till exempel ska vara opartisk och neutral.

Då är frågan om sponsring – det som frågeställaren tar upp är ett slags sponsring – står i strid mot denna opartiskhet. Svaret är förstås att den kan göra det. Visst kan man tänka sig att en intressent betalar läromedel för att på det sättet få genomslag för sitt mer partiska synsätt.

Då är mitt besked bara att skolan måste ta ansvar för det. Det är inte sponsorerna som är ansvariga, utan det är skolan som bara kan acceptera läromedel som är förenliga med skolans värdegrund.

Anf. 46 ROSSANA DINAMARCA (v):

Fru talman! I det här fallet är det inte bara så att Svenskt Näringsliv har erbjudit ett läromedel till skolan, utan man har också knutit till sig lärare och bjudit på en resa. Svenskt Näringsliv har utarbetat hela programmet. Lärare har fått inkomma med texter som Svenskt Näringsliv sedan har sammanställt. Detta är ett tydligt grepp som man använder för att faktiskt få ett mer legitimt läromedel och ge en bild av sig själv som väldigt neutral och opartisk när man i själva verket är väldigt partisk. Svenskt Näringsliv är inte en opolitisk organisation utan i allra högsta grad en politisk organisation.

Det som frågan här handlar om är huruvida det är rimligt att lärare på detta sätt utnyttjas av Svenskt Näringsliv.

Vi från Vänsterpartiets sida har föreslagit att nationella riktlinjer tas fram. Jag tycker att det är ett väldigt lamt svar från regeringens sida att man inte tänker verka för att till exempel se till att skolorna faktiskt vet vad de har att rätta sig efter för att skydda eleverna och skolans opartiskhet.

Anf. 47 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Rossana Dinamarca frågade i sitt förra inlägg vad jag är beredd att göra. En sak är att se till att skolan har sådana resurser att den inte är beroende av externa bidragsgivare. Men när man väl har sagt det, kan man fråga: Om det finns bidragsgivare som vill se till att den svenska skolan blir ännu bättre genom att skänka pengar till olika saker som faller inom skolans värdegrund, ska vi då tacka nej till det? Jag är för min del benägen att vara redo att tacka ja till det. Men ansvaret för att man inte ska acceptera material som inte är förenligt med skolans värdegrund ligger hos dessa lärare och hos skolledarna.

Jag ser för min del väldigt positivt på globalisering. Jag menar att skolan har en skyldighet att förmedla vilka positiva effekter som globaliseringen har. Jag känner inte alls till det exempel som Rossana Dinamarca tar upp. Men jag har bara angivit min principiella syn.

Ett nytt landsbygdsprogram

Anf. 48 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till Eskil Erlandsson. Jag var in och fick se ett intressant förslag till ett nytt landsbygdsprogram. I många år har vi stridit för mer offensiva satsningar. Det skulle behövas för att kunna ta till vara de resurser som finns på landsbygden. Det handlar om livsmedel. Det handlar också om miljöhänsyn, om att ta fram de alternativa bränslen som runtom behövs.

Livsmedelsdelen är en sektor som jag verkligen vurmar för och som jag har jobbat med i många år. Jag ser att det finns initiativ runtom lokalt. Man ser över möjligheterna att starta egna mejerier, slakterier och så vidare. Det behövs mer mångfald på det här området.

Jag skulle vilja höra lite grann om landsbygdsprogrammet och de pengarna. Vad ska de pengarna kunna gå till? Vad är tanken med detta? Vad ska man kunna använda det till?

Anf. 49 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Det landsbygdsprogram som regeringen har antagit och som nu ligger för godkännande i EU ger möjligheter för alla delar av den svenska landsbygden. Det ger möjligheter att investera i verksamheter som ger jobb, som ger sysselsättning och utkomstmöjligheter. Det ger möjligheter att hjälpa till med att förbättra miljön runtomkring oss. Det ger också människor möjligheter att skaffa sig en vidare kompetens på områden där man kanske saknar eller behöver utveckla en kompetens.

Med detta sagt är en mycket kort sammanfattning med anledning av Annika Qarlssons fråga att det här egentligen ger alla möjligheter att utveckla alla och olika typer av verksamheter i alla delar av den svenska landsbygden.

Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Tack så mycket för svaret, jordbruksministern! Såvitt jag förstår ska detta gå via länsstyrelsen. Men jag har också fått en del frågor och kommentarer hemifrån. Man säger: Ja, kommer det här att bli som vanligt, att det blir en massa småprojekt som inte leder till någonting?

Min följdfråga till ministern blir därför: På vilket sätt ska vi se till att garantera att detta faktiskt leder till företagande och nya jobb och att det inte blir en mängd småprojekt som i sig är värdefulla medan de pågår men som inte leder till de livskraftiga företagen och till de nya jobben?

Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Eftersom förutsättningarna skiljer sig i olika delar av landet – bland annat beroende på olika klimat men också beroende på att det är olika kulturer och verksamheter i olika, skilda, delar av landet – är det min och vår uppfattning att programmets möjligheter bäst utnyttjas om beslutsfattandet finns nära de människor som berörs. Det blir dessutom en naturlig kontakt mellan den sökande som finns och beslutsorganet – därav det regionala beslutsfattandet i de stora och väsentliga delarna i programmet.

För att det ska bli så att säga riktiga jobb, riktiga verksamheter, av det här har vi gjort en förändring i förhållande till det förslag som fanns innebärande att mer pengar i dag läggs på investeringssidan än på någon annan sida – detta därför att vi vill ha varaktiga och säkra jobb i skilda och i alla delar av landet.

Säkerheten vid svenska kärnkraftverk

Anf. 52 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till Lars Leijonborg. Forsmarksincidenten visar klart att den svenska kärnkraften inte håller en god internationell standard. Vi har flera allvarliga incidenter per reaktor än andra länder. Åtminstone i Forsmark beror det på ett systematiskt förfall av säkerhetskulturen.

Enligt den interna rapporten skulle olyckan den 25 juli antingen ha kunnat undvikas eller också åtminstone ha fått ett mycket lindrigare förlopp om organisationen hade dragit lärdom av tidigare incidenter. Minst fem incidenter som klassas som 2:or på den internationella skalan INES har inträffat i Sverige, men ledningen valde att prioritera ekonomi före säkerhet.

Forsmarks huvudägare är Vattenfall, det vill säga svenska staten. Anser Lars Leijonborg som ägare att Forsmarks vd och styrelseordförande kan sitta kvar efter det som har inträffat?

Anf. 53 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag vill inte ta ställning – det ankommer inte på mig att göra det – till den konkreta fråga som Peter Rådberg avslutade med. Som kärnkraftsanhängare vill jag säga att jag är djupt upprörd över de säkerhetsbrister som nu har framkommit.

I första hand är det Andreas Carlgren som i regeringen handlägger detta. Jag tycker att han – i går – väldigt tydligt har sagt ifrån. Regering-

en accepterar inte den här typen av säkerhetsbrister och kräver dels av ägarna, Vattenfall i första hand, dels av de statliga tillsynsorganen att säkerheten höjs.

Vi brukar skryta om att Sverige har världens säkraste kärnkraftverk. Det kan vara så att vi just därför att vi har sådana system upptäcker mycket mer än man gör i andra länder.

Jag håller med om att sådant här är fullkomligt oacceptabelt. Möjligen har vi olika syn på kärnkraften, men vi har definitivt samma syn på kärnkraftssäkerhet.

Anf. 54 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! Säkerheten är, som jag nyss redogjorde för, inte så stark som vi tror i Sverige. Jag nämnde att ett antal incidenter har inträffat. Andreas Carlgren försöker naturligtvis visa att han vill öka säkerheten. Men det händer ju ingenting!

Vilka krav kommer ni att ställa gentemot SKI och Forsmark?

Det går an att prata rätt mycket. Men en mängd av säkerhetssystemen när det gäller det som nu hände i Forsmark slogs ut. Vattennivån föll två meter, och stoppen kostade miljarder kronor. Dessutom fick man höja elpriset. Detta drabbar svenska folket.

Min fråga kvarstår därför: Hur kan ni ha förtroende för en vd som inte sköter säkerheten fullt ut?

Anf. 55 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Personligen har jag varken förtroende eller icke-förtroende för honom. Det är andra som har att bedöma om han skött sitt jobb tillräckligt bra.

Jag vill bara påpeka att när det sägs att stoppen kostade miljarder är det delvis ett uttryck för att det svenska samhället prioriterar säkerheten så högt att man så fort det händer något är redo att stänga både en och flera reaktorer tills man verkligen har gått till botten med varför det hände.

Sådant här som nu har uppdragats får inte hända. Jag är redo att säga ja till alla tänkbara granskningar och till ytterligare åtgärder för att ytterligare höja säkerheten.

Det handlar om en fantastisk energikälla. Men det är klart att den vid dåligt handhavande har risker. De riskerna måste minimeras. Det verkar inte som att man har gjort tillräckligt; det håller jag med om.

Stöd till stormdrabbade hushåll

Anf. 56 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Åsa Torstensson. Som vi alla vet har södra Sverige för ett par veckor sedan drabbats av storm. Det är nu nästan två år sedan stormen Gudrun slog till med förödande konsekvenser i södra Sverige för mark- och skogsägare men även för hela samhällen. Infrastruktur, el och telefoni slogs ut under några veckor.

Det är nu drygt ett par veckor sedan stormen Per drog in över ungefär samma områden som stormen Gudrun. En vecka efter stormen var tiotu-

sentals människor utan ström, och 1 500 abonnenter hade ingen telefonförbindelse, framför allt i Kronobergs och Jönköpings län.

Vid en första anblick kan krisberedskapen tyckas vara god. Men frågan är om den har varit tillräcklig. Min fråga till statsrådet är därför hur regeringen avser att stödja de människor som ännu en gång har drabbats av naturkrafterna och som återigen har fått långa avbrott i fråga om strömförsörjning, el och telefonförbindelser.

Anf. 57 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag får tacka för en viktig fråga. Jag tror att det är avgörande att vi alla är tydliga om vikten av att skapa likvärdiga förhållanden för alla människor, oberoende av var i landet man bor och verkar.

Efter stormen Gudrun drogs det en del lärdom just av de brister som då uppkom, framför allt på elnätet som det då var mest kritik kring. En ny lagstiftning infördes. Själv var jag mycket aktiv i detta med just ekonomiska medel och påtryckningar när det gäller elnätet och elnätsbolagen för ett återställande.

Efter stormen Pers framfart har den kritik som framkommit egentligen gällt brister i möjligheten att återfå telefonin. Efter ytterligare 15 dagar kan vi konstatera att över 10 000 människor inte har fast telefoni. Jag avser att återkomma med åtgärder för detta.

Anf. 58 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Tack så mycket, statsrådet. Det handlar naturligtvis om en säkerhetsfråga i väldigt hög grad, så detta är oerhört viktigt. Men jag vill ändå passa på att ta upp en lite annan infallsvinkel. Det handlar inte bara om ström och telefoni utan också om infrastrukturen för övrigt. Nu pratar jag om stambanan.

Jag tycker att det är ganska märkligt att vi i vårt moderna västerländska samhälle ska behöva ha det så att träd ramlar över stambanan och på så sätt skapar ett smärre kaos varje gång det blåser lite grann kring järnvägen. Det borde vara möjligt att förebygga på ett bättre sätt så att vi ska slippa vara så utlämnade till en och annan vindpust som gör att träd faller ned på stambanan och skapar visst kaos för oss som vill åka tåg.

Anf. 59 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag tror inte att vi ska tala om vindpustar. Det är naturens krafter som sätter fart på det viset. Vi kan väl vara införstådda med att vi aldrig till hundra procent kan säkra oss för vare sig stormar, regn eller vägras, men vi ska naturligtvis säkra infrastrukturen, förebygga och skapa så bra analyser som möjligt så att vi kan undvika motsvarande katastrofer. Banverket och Vägverket har i sitt uppdrag att återkomma till regeringen om hur man kan förebygga, med anledning av just stormen Pers framfart. Det är precis i linje med det som frågeställaren säger, att man ständigt ser över möjligheterna att undvika katastrofer och säkra det som vi anser vara det mest självklara, vilken del i landet vi än bor i, nämligen att infrastrukturen fungerar.

Frågestund

Anf. 60 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag var i Skövde i måndags och träffade fackliga kamratstödjare, alltså människor som ställer upp för kompisar som på något sätt har blivit utsatta. De kan ha hamnat i en skuldfälla eller i en personlig kris vid en skilsmässa. Det kan handla om att man blivit utsliten, sjukskriven eller arbetslös. De här som jag träffade i måndags har fått mer att göra. Det är kanske för att den högerregering som nu finns gick till val på att den ska öka skillnaderna, att det skulle vara större skillnad mellan att vara arbetslös och att ha arbete och det skulle vara större skillnad mellan att vara sjuk och att vara frisk. Det kallas för incitament, man blir friskare och så får man ett arbete.

De här kamratstödjarna var väldigt oroliga.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag ber ledamoten formulera en fråga och tala om vem den riktas till.)

Jag riktar min fråga till Cristina Husmark Pehrsson. Många av dem som redan finns i en krissituation...

(TREDJE VICE TALMANNEN: Får jag be ledamoten formulera en fråga.)

Frågan gäller dem som hamnar mellan stolarna. Vad ska regeringen göra åt dem som hamnar mellan Försäkringskassan och arbetsförmedlingen och inte får den hjälp från myndigheterna som de behöver?

Anf. 61 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack så mycket för frågan.

Monica Green ställer frågan till en regering som har suttit i 100 dagar. Vi har efterträtt en regering som däremot har suttit i tolv år, och detta problem har blivit gigantiskt under de tolv åren. Antalet förtidspensionerade blev 140 personer om dagen under de tolv år då Monica Greens parti satt i majoritet och bestämde. Jag kan bara beklaga att ingenting har gjorts för detta innan, för det är ingen ny företeelse att människor kommer i kläm mellan systemen, att man är för frisk för att bli sjukskriven, att man är för sjuk för att arbeta.

Vi har absolut observerat det här, och det finns nu projekt, bland annat Pilaprojekt i Västmanland och också i Västra Götaland, som Monica Green kommer ifrån. Försäkringskassan och arbetsförmedling arbetar där tillsammans för att hjälpa de personer tillbaka som har haft en lång sjukskrivning eller som har haft en förtidspension två år eller längre. Det här försöket kommer att utvecklas över hela landet. Det är ett bra sätt.

Anf. 62 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag misstänkte att du skulle skylla på den förra regeringen och också hänvisa till de åtgärder som vi hann sätta in, nämligen de projekt som nu finns. Det är bra att ni inte avvecklar dem i alla fall.

Men det finns ett jättestort problem, nämligen att ni nu avskedar 1 400 handläggare på Försäkringskassan. När de här människorna behöver mycket mer stöd ser ni till att skära ned på organisationen. När de här människorna faktiskt behöver mer stöd hänvisas de till en webbsida. Jag gillar det här med hemsidor och tror att det kan vara en bra utveckling, men de personer som sitter i den här situationen behöver personligt stöd. Det drar ni ned på nu.

Jag skulle vilja ha en ännu bättre lösning på det här problemet. Jag är inte nöjd med svaret.

Anf. 63 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag skulle kunna använda mycket längre tid för att förklara för Monica Green alla de insatser som nu görs för att hjälpa människor tillbaka.

Det handlar om att man förut alldeles för lättvindigt har kunnat komma in i en förtidspension. Det har varit alldeles för svårt att komma ur. Det har varit alldeles för lite åtgärder att erbjuda dem som kommer ut. Riksrevisionen har beskrivit att 1 % av dem som fick förtidspension under Socialdemokraternas tid kommer tillbaka. Det tycker jag är bedrövligt.

När det gäller Försäkringskassan har vi i denna kammare för ett par år sedan beslutat om att omorganisera Försäkringskassan och föra ihop de lokala försäkringskassorna till en myndighet. Den myndigheten styrs av en styrelse som har fullt eget ansvar. Det är vi helt överens om, Monica Green och jag. Den myndigheten går nu i väg med steg 2 i sin omorganisation för att bli just en modern myndighet. Jag litar på Försäkringskassan, och jag har fullt förtroende för den styrelse som nu har eget ansvar och som dessutom har fått mer pengar än vad den fick från Monica Greens parti.

Skolors finansiering av studieresor

Anf. 64 CECILIA MAGNUSSON (m):

Fru talman! Min fråga går till utbildningsministern och är ställd på uppdrag av elever från Göteborg.

Vi har mycket besök av elever här i riksdagen, och det är jätteroligt. Tyvärr är det risk att det inte kommer att få fortsätta. De elever som jag träffade från L M Engströms Gymnasium hemma i Göteborg berättade att Skolverkets regelverk och tolkning av skollagen är sådana att man över huvud taget inte får ta ut en avgift av elever för studieresor. Det innebär att skolorna inte ensamma kan bära finansieringen, och då blir det inga resor.

Min och elevernas fråga är: Vad tänker regeringen göra för att förändra regelverket så att elever kan fortsätta att åka på studieresor?

Anf. 65 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag svarar dels som minister, dels som skolbarnsförälder.

Min bild är att det var en skärpning av skollagen på gång under den förra regeringstiden som skulle ha haft till effekt att inga avgifter över huvud taget kunde tas ut av föräldrar vid den här typen av skolresor. Men

av helt andra skäl havererade det arbetet med en ny skollag. I den skola där mitt barn går drog man en suck av lättnad. Det tas verkligen inte ut några orimliga avgifter där, men man tyckte att det lilla andningshål som finns om man vill göra någonting trevligt tillsammans ska få finnas kvar. Det är också regeringens uppfattning.

Frågan gällde möjligen Skolverkets tolkning av lagen. Den lagstiftning som nu finns, menar jag, ger ett litet utrymme för att ta ut avgifter i sådana här speciella fall. Att det lilla andningshålet finns tycker jag är rätt.

Anf. 66 CECILIA MAGNUSSON (m):

Fru talman! Tack för svaret. Jag tycker att det är viktigt för jämlikheten dels att alla elever ska kunna komma till huvudstaden och träffa sina parlamentariker, dels att alla elever, föräldrar och lärare ska kunna veta vilka regler som gäller. Om jag har förstått saken rätt finns det ingenting i förarbetena som ger ledning. Jag hoppas verkligen att Utbildningsdepartementet och departementschefen ser över det här och ser om det går att förtydliga det och i så fall också skickar ut signalen till landets skolor, så att man kan göra studieresor utan att vara rädd att få anmärkning från Skolverket.

Anf. 67 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag ska föra det vidare till min kollega i departementet, Jan Björklund, som har ansvaret för detta.

Vi ska inte missförstå varandra. Vi talar inte om några stora avgifter; då skulle risken för ojämlikhet vara mycket stor. Om man tänker sig att åka från Göteborg till Stockholm för att besöka riksdagen, talar vi inte om kostnader för biljetter, övernattningar och dylikt, utan det kan vara fråga om grädde på moset, så att säga, något extrainslag under besöket eller något sådant. Om man skulle säga att alla elever måste bidra med 1 000 kr för att få följa med på en skolresa skulle det självklart vara väldigt segregering. Det finns många barnfamiljer som inte kan ställa upp med de pengarna. Det handlar inte alls om några avgifter i den storleksordningen. Men så länge man håller sig till närmast symboliska belopp för att möjliggöra en gemensam trevlighet, tycker jag att det andningshål ska få finnas.

Ökningen av antalet ensamkommande barn

Anf. 68 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Fru talman! Min fråga ställs till statsrådet Tobias Billström.

I december månad hade vi här i kammaren en debatt om migrationspolitiken. Statsrådet redogjorde för en prognos från Migrationsverket över asylinströmningen till Sverige år 2007. Han angav också siffran på ensamkommande barn till Sverige, en siffra som vi båda oroades av i debatten. Statsrådet utlovade då att nogsamt följa frågan och vidta de åtgärder som erfordrades.

Utifrån de uppgifter jag får från kommunerna, inte minst från mottagningskommunerna för ensamkommande barn, kan jag nu konstatera

att situationen kräver åtgärder från regeringens sida. I går fanns det 270 ensamkommande barn i landets mottagningskommuner.

Vilka åtgärder har statsrådet för avsikt att vidta med anledning av de för två månader sedan utställda löftena?

Prot. 2006/07:57

1 februari

Frågestund

Anf. 69 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Antalet asylsökande ensamkommande barn är i dag väsentligt större än vad som beräknades inför överförandet av ansvaret för boende och omvårdnad från Migrationsverket till kommunerna den 1 juli 2006. Under 2006 kom det allt som allt 820 barn, vilket innebar en dubbling jämfört med de tidigare två åren. Hälften av alla dessa asylsökande ensamkommande barn kommer från Irak.

Den kraftiga ökningen har medfört omställningssvårigheter för kommunerna, eftersom förberedelse tiden var ganska kort. Som jag också sade i mitt tidigare frågesvar här i kammaren till Luciano Astudillo är det viktigt att flera kommuner tecknar överenskommelser med Migrationsverket angående dessa barn. Det behövs också en dialog mellan kommunerna och Migrationsverket. Regeringen har därutöver gett Integrationsverket och Migrationsverket i uppdrag att samverka i syfte att få till stånd ett mer enhetligt system för boende och ersättningar till förmån för såväl barnen som kommunerna.

Anf. 70 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Fru talman! Det var ungefär så Tobias Billström svarade också för två månader sedan, att det finns överenskommelser mellan verken och att det har gått ut signaler från regeringen. Men vi står likväl i en situation med otroligt stora behov.

Vid ett besök i en av dessa kommuner fick jag uppgiften att det fanns 39 ensamkommande barn och att alla resurser för att klara situationen var uttömda. I dag ser jag av nya siffror att samma kommun har 52 barn inskrivna. Man sitter i en situation som man framgent inte vet hur man ska hantera.

Ett tjugotal kommuner har tecknat avtal – vi vet hur många kommuner vi har i landet. Skulle alla kommuner i Sveriges land fördela mottagningen solidariskt skulle det kanske handla om två tre barn i dagsläget. Detta vore ingen omöjlighet om det kom klara signaler också från statsrådets sida om hur vi i riksdagen och regeringen ser på situationen.

Anf. 71 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Som jag sade är det nödvändigt i den här situationen att flera kommuner och Migrationsverket tecknar avtal. Det har inte verket kunnat göra i tillräckligt stor utsträckning. En av förklaringarna är att den stora ökningen av antalet barn har skett samtidigt som den här reformen trädde i kraft. Jag vill dock understryka att enligt mitt förmenande är det flera kommuner som är på väg att teckna avtal. Det vore mycket glädjande om så skulle vara fallet. Då skulle det här problemet lösa sig successivt.

En annan del handlar naturligtvis om den viktiga uppgiften för regeringen att följa upp och fortlöpande utvärdera den statliga ersättningen till kommunerna för mottagandet av de ensamkommande asylsökande

barnen. Det sker också under vägs gång. Jag är därför övertygad om att problemet successivt kommer att kunna lösas.

Situationen för gränspendlare

Anf. 72 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson, som har ansvar för frågor om det nordiska samarbetet.

Sedan Öresundsbron byggdes har det skett en kraftig ökning av utbytet mellan Danmark och Sverige, Skåne och Själland. Samtidigt vet vi att det skulle kunna hända mycket mer. Visserligen är det 14 000 som pendlar i dag, men statsrådet vet lika väl som jag att det finns många både synliga och osynliga gränshinder kvar.

Det är svårt för en enskild människa att överblicka alla regler. Systemet att man skattar där man jobbar och inte där man bor krånglar till det. Bland annat är det svårt att få avdrag om man har lån på ett hus i det land där man inte jobbar. För en arbetslös är det svårt att få praktik med akassa på andra sidan Sundet. De som jobbar växelvis riskerar att hamna utanför vid sjukdom. Jag kan räkna upp massor av exempel.

Jag skulle vilja fråga vilka hinder som statsrådet tycker att man först ska börja jobba med att få bort och i vilken takt statsrådet tror att man kan åstadkomma förändringar i de här frågorna.

Anf. 73 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack för frågan. Det är en fråga som vinner alltmer gehör, inte bara i Öresundsregionen utan också i den expansiva regionen Haparanda och Torneå och även mot Norge.

Sedan jag tillträdde har den här frågan varit mycket aktuell. För att möta frågeställarens frågor om vad vi kan göra för att få ihop en lista med åtgärder har jag tagit initiativ till tre olika hearingar. Vi hade den första i Haparanda och Torneå. Den 2 mars kommer vi att ha en i Malmö. Där kommer vi att träffa myndigheter och verk men också pendlare för att lyssna på deras erfarenheter, för det är en fråga inte bara för den enskilde utan för hela områdena att kunna expandera, att få en tillväxt som också ger effekt ute i landet. Jag kommer också att besöka Eda kommun och Morokulien.

Anf. 74 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag uppskattar verkligen att statsrådet är engagerad i den här frågan och hoppas att hon går vidare med konkreta förslag.

Jag undrar om det inte vore dags att åtminstone sätta upp två tydliga huvudmål och en tidsplan. Det första huvudmålet skulle då vara att skapa en regelförändring, att steg för steg bestämma var man ska förenkla.

Det andra huvudmålet skulle kunna vara att tydliggöra individens rätt till information, så att man inte hela tiden blir hänvisad någon annanstans när man ringer och frågar hur det blir med pensionen och hur det blir med skatten om man jobbar deltid i Danmark.

Jag vill alltså ha två huvudmål, för regelförenkling och för informationsrätt.

Anf. 75 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Jag kan komplettera med att säga att vi nu har givit ett uppdrag att se över det skatteavtal som vi har tecknat med bland annat Danmark. Det står i avtalet att vi ska utvärdera det, och det gör vi nu. En utvärdering kommer under våren. Vi har också gett i uppdrag till Statistiska centralbyrån att ta fram statistik för att kunna få belägg för just pendlingen. Det kommer också under våren.

Som jag nämnde finns det stora frågor – skattefrågor, socialförsäkringsfrågor med mera – som det kan ta lite längre tid att utarbeta regler för, men vi ser också på dem. Det finns också ett antal frågeställningar som är enklare, som jag ser det, och de ska vi försöka lösa ganska snart. Det handlar till exempel om värdetransporter mellan Haparanda och Torneå, om brandförsvaret och om många andra saker. Men, som också frågeställaren var inne på, det vi kan göra allra snabbast är att värna informationen. Allting fungerar om man är frisk och har ett arbete. Problemet är socialförsäkringsfrågorna, och det är vi klart medvetna om.

USA:s inblandning i europeiska angelägenheter

Anf. 76 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Billström. Den handlar om USA:s inblandning i europeiska affärer. Vi läste i dag i tidningen om en man av libanesisk härkomst i Tyskland som hade blivit förflyttad någon annanstans av CIA:s agenter. Vi har haft ett fall i Sverige med två egyptier och ett fall med en imam i Italien. USA blandar sig också i vilka olika stiftelser eller banker man kan använda sig av för att skicka pengar fram och tillbaka. Det finns personer här i Sverige som har fått sina tillgångar frysta. För tillfället finns det också en terrormisstänkt man här i Sverige som ska avvisas. Han har bland annat skickat pengar via en sådan här stiftelse.

Den fråga som jag ställer mig är: Kan vi verkligen garantera att USA inte också blandar sig i våra svenska angelägenheter på invandringsområdet?

Anf. 77 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Den svenska utrikespolitiken är inte mitt ansvarsområde, utan den hör till utrikesminister Carl Bildts ansvarsområde. Men när det gäller de frågor som Bodil Ceballos tar upp ska jag säga några saker som har bäring på migrationspolitiken utan att beröra de enskilda fallen, för dem kan jag som statsråd givetvis inte kommentera.

När det gäller frågan om egyptierna som Bodil Ceballos tog upp är det välkänt att det har riktats kritik både från konstitutionsutskottet och från Justitieombudsmannen mot hanteringen av frågan. Det har naturligtvis föranlett säkerhetspolisen att, efter utredning, förse sig själv med andra rutiner för att se till att det som skedde ute på Bromma flygplats inte kommer att upprepas. Det tror jag är en väldigt viktig del i säkerställandet av att migrationspolitiken förenas med rättssäkerhet och garantier för att den enskildes intressen också skyddas även vid en avvisning.

Anf. 78 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Det låter betryggande. Naturligtvis blir man misstänksam och undrar vad det är som händer. Ska vi låta andra länders myndigheter eller säkerhetstjänster påverka vår egen politik här i Sverige, och speciellt när det handlar om flyktingar som har kommit till Sverige? Jag hoppas verkligen att det är så som migrationsministern säger, att USA inte har någonting att göra med vår migrationspolitik här i Sverige.

Anf. 79 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Vi utformar migrationspolitiken och politiken på andra områden själva. Det ska dock sägas att vi strävar efter en harmonisering på många områden, inte minst inom den europeiska unionen. Men när det gäller frågor av säkerhetskaraktär står Sverige faktiskt på egna ben.

Jag vill dock understryka en sak, Bodil Ceballos. Det som inträffade ute på Bromma flygplats var inte det som vi kallar för *rendition*. Det var inte det som har förekommit i många andra länder där man alltså aktivt har gått in och samarbetat med en annan makt, i det här fallet USA. Det som inträffade på Bromma flygplats var någonting helt annat, nämligen att säkerhetspolisen brast i sina rutiner och tillät en främmande makts underrättelsetjänst att lägga sig i ett svenskt ärende. Jag tror att det är viktigt att skilja detta åt, så att vi inte på något vis uppfattar det som om Sverige ägnar sig åt *renditions*. Det har vi inte gjort och kommer faktiskt inte att göra i framtiden heller.

Vårdnadsbidraget

Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Den förra socialdemokratiska regeringen tyckte att arbetslinjen och ett jämställt samhälle var viktigt och att det hängde ihop. Vi har nu en borgerlig regering som säger sig stå för samma sak och förespråkar en arbetslinje och ett jämställt samhälle. Samma regering vill dock införa ett vårdnadsbidrag. Andra ministrar har i debatten ofta hävdat lön före bidrag, trots att man i vissa fall faktiskt sett att det medverkar till ökat bidragsberoende.

Två av Folkpartiets riksdagsledamöter har varit mycket kritiska och menar att vårdnadsbidrag går tvärse mot kvinnans frihetsfundament att skapa en yrkesidentitet och tjäna pengar och sörja för ett eget uppehälle. Erfarenheter från Nacka och Sollentuna visar att vårdnadsbidraget är en kvinnofälla.

Min fråga till regeringens företrädare Lars Leijonborg är: Hur kan man på fullaste allvar påstå sig verka för en arbetslinje och en ökad jämställdhet i samhället samtidigt som man inför ett vårdnadsbidrag?

Anf. 81 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Den här debatten har pågått i årtionden. Det finns flera bidrag som ges ut för att människor ska kunna vara hemma. Hela föräldraförsäkringen bygger på den tanken att vi tycker att det är viktigt att föräldrarna får vara tillsammans med sina barn under deras första levnadsår. Därför har vi en mycket bra föräldraförsäkring. Vårdnadsbidraget

är en annan typ av bidrag, men det har samma syfte: att möjliggöra att föräldrarna får mer tid med barnen.

Den här frågan är mycket positiv för alliansen eftersom vi har enats om en kompromiss som vi alla tror är bra. Vi tror oss också ha ekonomiska möjligheter att genomföra hela denna kompromiss med en jämställdhetsbonus, en barnomsorgspeng och ett vårdnadsbidrag, och det handlar om ett frivilligt vårdnadsbidrag för kommunerna. Vi diskuterar just nu när och på vilket sätt det här ska genomföras. Det är en diskussion som förs i god stämning. Jag tror att vi kommer att komma fram till ett mycket bra resultat.

Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag noterar att Lars Leijonborg i alla fall inte pratade om jämställdhet samtidigt som han pratade om vårdnadsbidraget. Vårdnadsbidraget riskerar att konservera könsroller som säger att män ska arbeta och kvinnor ska vara hemma och vårda frisk man.

Lars Leijonborgs partikamrat från Nacka, Birgitta Westman, sade att det bara är män som har drivit den här frågan. Då blir min fråga återigen: Hur kan det vara förenligt med att försöka förbättra jämställdheten i Sverige att införa ett vårdnadsbidrag?

Anf. 83 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Det är nog ingen tvekan om att det är många kvinnor som har velat ha ett vårdnadsbidrag i Sverige. Så är det helt säkert. Vårdnadsbidraget ska naturligtvis vara könsneutralt. Det kan vilken förälder som helst ta ut. Och det måste ses i sitt sammanhang. Det genomförs i samband med ett antal andra åtgärder som syftar till att öka jämställdheten i samhället. Huruvida ett vårdnadsbidrag blir en kvinnofälla beror helt på hur det utformas. Jag menar att den utformning vi har enats om inom alliansen innebär att det inte kommer att bli någon kvinnofälla.

Stöd till rennäringen

Anf. 84 STEFAN WIKÉN (s):

Fru talman! Redan i december larmade samebyarna om att en kris kommer att drabba rennäringen på grund av en brist på bete som beror på det milda vädret i vinter. Samebyarna såg en katastrof framför sig. Redan i början av december ansökte man om att få hjälp med den här katastrofen. Nu är situationen akut. Renarna magrar, svälter och börjar tappa sitt flockbeteende. I takt med att de blir svagare blir det självfallet också ännu svårare att hitta mat. Det är 37 av Sveriges 51 samebyar som är drabbade. Om ingenting händer nu riskerar det att bli ett ganska hårt slag mot rennäringen, samebyarna och inte minst mot renarna.

Jag undrar vad regeringen har gjort sedan samebyarna larmade i denna fråga i början av december och vad man tänker göra nu åt den akuta situationen. Den frågan ställer jag till jordbruksministern.

Anf. 85 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tack för frågan. Enligt de rapporter som har kommit till oss är situationen besvärlig i det aktuella området. Av den anledningen

uppdrogs redan under december månad åt berörda myndigheter att göra de inventeringar som är nödvändiga för att kunna bedöma omfattningen av de besvärliga förhållandena. Det har nu varit besvärliga förhållanden under en längre period, överstigande 60 dagar, och då träder den praxis in som har tillämpats flera gånger tidigare under den här typen av besvärliga förhållanden. Det innebär att jag under nästkommande vecka kommer att besöka området. Då kommer jag för egen del att kunna se hur förhållandena är och också, förhoppningsvis, kunna ge de besked som berörda måste ha för att på ett tillfredsställande sätt kunna sköta den verksamhet som de har att sköta.

Anf. 86 STEFAN WIKÉN (s):

Fru talman! Jag får tacka för svaret. Jag tycker att det är jättebra att ministern åker och besöker området och får se hur det är, men det som betyder någonting är att stödet faktiskt behövs just nu. Det handlar alltså om ungefär 138 000 renar.

Varken jag eller samerna kan låta bli att göra jämförelser med andra katastrofer, till exempel Per och Gudrun, och hur snabb man är att göra insatser då. Jag hoppas att regeringen faktiskt gör insatser och gör dem nu, därför att det här är en katastrof för rennäringen, och det innebär plåga för renarna.

Anf. 87 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Den praxis som har funnits i det här avseendet säger att ett besvärligt förhållande ska ha pågått under en längre tid, 60 dagar eller mer. Omedelbart när förhållandet anmäldes sändes de människor ut som har att besiktiga området för att kontrollera att förhållandet var av den grad att det kan kallas ”ytterst besvärligt”. Ordet ”katastrof” används alltså efter 60 dagar, och då träder enligt den praxis som har funnits det statliga ansvaret in. Det datumet är nu snart passerat. Därav det jag sade tidigare. Det blir alltså ett besök i nästa vecka och förhoppningsvis något meddelande till berörda.

Klimatmålen inom transportsektorn

Anf. 88 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! I morgon kommer FN:s klimatpanel att publicera en rapport. Enligt läckorna kommer antalet extrema väderleksförhållanden att öka i omfång och styrka. Havsvattnet stiger med mellan ½ och 1 meter. Isen över Arktis kommer att försvinna under kanske halva året.

Det här är väldigt allvarliga saker. Det svenska miljömålsrådet har till oss i riksdagen sagt att den tunga trafikens ökning är den viktigaste orsaken till att klimatmålen inom transportsektorn och de miljömål vi har för klimatet inte kommer att klaras.

Miljöpartiet har via RUT tagit fram uppgifter om att lastbilstrafiken har ökat med 5,2 % sedan september i fjor. Det innebär 67 000 ton mer koldioxid.

Jag har en fråga till infrastrukturminister Torstensson: Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att klimatanpassa trafiken, särskilt den tunga vägtrafiken?

Anf. 89 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att förtydliga att klimatfrågan är den högst prioriterade fråga som den här regeringen arbetar med. På min lott står naturligtvis transportsektorn i dess helhet, även om det primärt också handlar om att ha bra infrastruktur som transportererna kan använda sig av.

Jag tror att en viktig del i detta är att vi skapar förutsättningar för att transportsektorn får inkluderas i handeln med utsläppsrätter, som är en prioritet från regeringens sida. I den svenska planeringen tror jag också att det är viktigt att se den planeringsprocess som vi nu har dragit i gång, där vi har en mycket tydlig uppfattning om att det handlar om att planera mellan olika transportslag så att vi miljöoptimerar varje transportslag – använder vägen där vägen är bäst och järnväg där järnvägen är bäst – och har tydliga kombiterminaler som också gör att man kan ha bra förbindelser med sjöfarten.

Anf. 90 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för det svaret. Nu tror jag inte att handeln med utsläppsrättigheter kan slå igenom så snabbt. Det krävs nog mer akuta åtgärder. Förre världsbanksekonomen Nicholas Stern hävdar att om vi inte vidtar åtgärder nu så kommer vi att få kostnader som motsvarar två världskrig för att reparera det klimatförändringarna kommer att orsaka. Alltså måste man investera i det som minskar klimatpåverkan samtidigt som man inför ekonomiska styrmedel för att minska klimatpåverkan.

Regeringen har i senaste budgetpropositionen sagt att man ämnar ha som utgångspunkt vid planeringsförändringar att öka utrymmet för väginvesteringar. Då blir det mer vägtrafik och mer klimatpåverkan. Vore det inte rimligare att i stället göra tvärtom: ändra så att man ökar utrymmet för järnvägsinvesteringar i stället för Förbifart Stockholm och motorvägar i Stockholm, Bohuslän och andra delar av landet? Det vore väl en rimligare klimatinvestering.

Anf. 91 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Den här regeringen tänker skapa förutsättningar för jobb i alla delar av landet, och då behövs det bra vägar och bra järnvägar i alla delar av landet.

Den förra regeringen har slarvat bort en stor del av det vägkapital som vi har i Sverige. Ett exempel är väg- och underhållssidan som är mycket eftersatt, vilket drabbar stora delar av landet, inte minst den del av produktionen i Sverige som har ett stort behov av bra vägar.

Därför kommer den här regeringen att just ha fokus på att vi investerar och sköter underhållet så att vi inte slarvar bort det här och gör dubbel: både missar klimatfrågan och missar jobb och företagande i alla delar av landet.

Den studiesociala utredningen

Anf. 92 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Jag tänker rikta min fråga till Lars Leijonborg, och jag börjar med att citera några rader ur budgeten. ”De studerandes studieso-

ciala situation har länge varit eftersatt. Studiemedlen måste samverka bättre med de sociala trygghetssystemen, så att den enskilde har möjlighet att försörja sig och leva ett tryggt liv under studietiden. Samspelet mellan studiestödssystemet, bostadsbidraget, socialförsäkringssystemet, försörjningsstödet och arbetslöshetsförsäkringen behöver därför ses över. Situationen för studerande med barn behöver ges särskild uppmärksamhet. Även studenthälsovården behöver granskas ur ett studiesocialt perspektiv. Regeringen avser därför att tillsätta en utredning som skall se över de studerandes studiesociala situation.”

Det är ett väldigt bra citat ur budgeten, skulle jag vilja påstå. Men det är också väldigt viktigt att det här kommer snart. Min fråga till Lars Leijonborg är därför: Har denna studiesociala utredning påbörjats av regeringen?

Anf. 93 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Bakgrunden är också att allianspartierna och Miljöpartiet tillsammans gjorde ett tillkännagivande till den dåvarande regeringen redan våren 2006 att det skulle behövas en studiesocial utredning. Vi har fortfarande den uppfattningen, och därför skrev vi som vi gjorde i budgetpropositionen. Arbetet pågår inom Utbildningsdepartementet med att utforma direktiv till en sådan här utredning. Det är ett antal svåra frågor i detta, faktiskt. Det berör ju flera av våra socialförsäkringar. En modell som man skulle kunna tänka sig är att det här utreds tillsammans med ett antal andra frågor på socialförsäkringsområdet.

Vi har fortfarande inriktningen att det ska bli en särskild studiesocial utredning. Vi jobbar med direktiven och kommer att tillsätta den här under våren.

Anf. 94 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Tack så mycket! Det var glädjande att höra. Jag är dock fortfarande lite intresserad av att höra hur du tror att tidsplanen ser ut, just eftersom det är så svåra frågor att det tar så lång tid att forma direktiven så att det skjuts på framtiden. För dem som nu är studenter – de unga och unga vuxna som funderar på att bli studenter – är det väldigt centrala frågor. För dem som är studenter och har barn är situationen akut. Varje månad och varje termin som den här utredningen förskjuts, och därmed också resultatet av utredningen, är det många som faktiskt hamnar i kläm. Så gärna en tidsplan, tack!

Anf. 95 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! I den bästa av världar är det så att om direktiven är väldigt bra så går själva utredningsfasen fortare. Jag kan inte ange en exakt tidsplan, men låt mig ändå uttala följande ambition, som ju är relativt låg: Jag tycker att det skulle vara dåligt om vi så att säga inte hade ett beslut med anledning av denna utredning samt remissbehandling av och propositionsarbete utifrån denna utredning i god tid före nästa val. Alliansregeringens och allianspartiernas mål måste absolut vara att ett antal av de problem vi här har identifierat måste vara lösta i god tid före nästa val.

Anf. 96 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Åsa Torstensson. Den rör ett ämne som redan varit uppe lite grann.

En fråga som efter den senaste stormen varit mycket omdiskuterad i mitt hemlän är Telias långvarigt utslagna telefoni. Statsrådet har varit på besök i länet och tagit del av bekymren. Som ledamot av KU vet jag vilken försiktighetsgrad ett statsråd ska iaktta när det gäller kontakter med de bolag som staten äger del i eller äger helt. KU har uttalat att det ligger i sakens natur att det förekommer underhandskontakter mellan staten som ägare och den direkta bolagsledningen.

Det formellt riktiga sättet att styra ett bolag är genom bolagsstämman. Bekymret med Telia är inte bara den icke-fungerande telefonin utan också otillgängligheten. Jag vill därför fråga statsrådet: Har regeringen haft några underhandskontakter med Telia efter den senaste stormen, och är statsrådet beredd att via bolagsstämman ställa krav på bolaget om högre tillgänglighet och snabbare åtgärder vid sådana problem?

Anf. 97 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Det är naturligt att jag haft kontakt med Telia liksom med andra parter som är involverade i den infrastruktur som drabbat det område där Per drog fram. På plats i Jönköping var även representanter från Telia, och de fick exakt samma information som jag. Det är bra att vi får samma information från den befolkning och de företagare som är drabbade. På så sätt kan vi ta till oss den kritik som finns om att man inte haft tillgänglighet. Även kommunen har lyft fram problemet med att inte ha tillgänglighet.

Denna information har både aktiva företrädare för Telia och jag själv tagit del av. Vi har alltså fått samma information. Det tyder på att man också internt fortsätter att arbeta med ett kundfokus.

Anf. 98 TREDJE VICE TALMANNEN:

Härmed är veckans frågestund till ända. Jag vill tacka statsråden för deras medverkan.

10 § (forts. från 8 §) Svar på interpellation 2006/07:193 om islandshästar

*Svar på
interpellationer*

Anf. 99 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig apropå de kompletterande frågor som ställts, men också apropå frågor ställda i interpellationen, åter påpeka att djurskyddslagstiftningen ska verka förebyggande och skydda djur mot onödigt lidande. Lagstiftningen syftar till en högre välfärdsnivå för djuren, mer än till frånvaro av sjukdom. Djuren ska enligt djurskyddslagen hållas på ett sätt som främjar deras hälsa. Med detta sagt upprepar jag vad jag sagt i många tidigare debatter, nämligen att jag och regeringen inte är beredda att ändra nuvarande lagstiftning på detta område. Jag är mycket nogga och konsekvent när jag säger: Vi kan inte, och ska inte, ändra lag-

stiftningen så att den på något sätt tar bort den portalparagraf som finns i djurskyddslagstiftningen.

När det sedan gäller bedömningen av hur djurskyddet uppfylls måste den göras utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall. Bedömningen måste göras med hänsyn till såväl djurens egenskaper som till den miljö som djuren vistas i, men också med hänsyn till hur de sköts och hanteras. Detta vill jag vara helt tydlig med i mina uttalanden. Denna bedömning ska göras av lokalt förankrade myndigheter så att vi får närhet mellan djurhållare och myndighet.

Låt mig också upprepa att vi i enlighet med djurskyddslagen överlåtit till ansvarig myndighet att meddela bestämmelser om bland annat ligg-hallsfrågan. Jag kan därför inte ingripa i myndighetsutövandet när det gäller enskilda ärenden.

Låt mig slutligen, genom att läsa innantill från det skriftliga svaret, upprepa att regeringen uppdragit åt Djurskyddsmyndigheten att ”utvärdera hur djur som går ute om vintern ska kunna hållas och skötas med beaktande av djurskyddet”, och Djurskyddsmyndigheten ska i arbetet med uppdraget göra ”en sammanvägd bedömning av djurskyddet vid utegångsdrift” samt då även beakta ”de välfärdsparemetrar som är relevanta för djurskyddet” och som utgångssystem medför.

Anf. 100 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Djurens bästa är naturligtvis en självklar infallsvinkel för jordbruksministern precis som för hela alliansens politik. Det vet jag.

Jordbruksministern har i sitt svar till mig berört vikten av djuren. Vi har talat om islandshästar, om nötkreatur, om djur i allmänhet, och att de ska behandlas på ett respektfullt och värdigt sätt även efter avskaffandet av Djurskyddsmyndigheten. Det är vi mycket angelägna om. Jag pekade i mitt tidigare inlägg på konsekvensen av skrivningarna i lagstiftningen, alltså att de är otydligt skrivna och att enskilda inspektörer därför ibland kan göra subjektiva lokala bedömningar.

Något som vi emellertid inte alls har berört i denna interpellationsdebatt är det faktum att många bönder och andra djurhållare känner sig illa behandlade av myndighetspersoner. Det finns bönder som uttryckt att de känner sig förföljda av alltför nitiska myndighetsutövare. Jag vet mycket väl att jordbruksministern i egenskap av statsråd inte kan uttala sig i enskilda myndighetsärenden, men jag vill ändå lyfta upp frågan för att öka medvetenheten om att ganska många hästägare mått dåligt av det sätt som myndigheter behandlat dem på.

Jag har talat med företagsläkare och stressforskare som kan vittna om hur de vid upprepade tillfällen kommit i kontakt med människor som blivit sårade och känt sig kränkta av det sätt på vilket de bemötts.

Det beror inte bara på att inspektörerna har varit oskickliga, utan det beror också på att lagstiftningen faktiskt är oskicklig. Den är alltför instrumentell och alltför detaljreglerande.

Det finns en väldigt bra bok som heter *Den siste bonden på Tämmeboda*. Den handlar om ett äldre syskonpar som lever stillsamt och enkelt tillsammans med sina fyra kor. Under tiden som boken växte fram kom miljö- och hälsoskyddsinspektören. De fann att det var för lågt i taket i ladugården och att båspallen var för kort.

Korna fick slaktas. Inspektören stängde därmed en enastående lokal miljö som nu lämnades att växa igen fortare än vad som var nödvändigt. Besöket och åtgärderna medförde uppenbar stress för bonden. Dessutom tog inspektören ifrån både bonden och hans syster en meningsfull tillvaro. Människor drabbas på det här sättet, och de är inte unika i Sverige. Läkare menar att de riskerar att drabbas av en för tidig död.

Min andra fråga till jordbruksministern har därför denna infallsvinkel: Tror du att det kan behövas en översyn av lagen även ur ett folkhälsoperspektiv, ett djurägarperspektiv eller ett människoperspektiv, för att minimera stress och ohälsa på grund av oskickligt bemötande från myndighetspersoner gentemot enskilda djurägare i landet?

Anf. 101 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Interpellationen handlar om islandshästar. Men jag hittar också några viktiga nyckelord i slutet av texten i interpellationen, nämligen det öppna landskapet.

Majoriteten av Sveriges invånare gillar det öppna landskapet. Många vill precis som Ulf Lundell bo där. Då måste vi skapa bra förutsättningar för att det ska finnas öppna landskap i Sverige.

En viktig bit i detta är en klok jordbruks- och landsbygds politik där inte missriktad myndighetsiver får störa sådant som har fungerat bra under lång tid. Jag tycker att den nya regeringens jordbruks- och landsbygds politik har fått en bra start.

När vi nu har fått en minister som vet vad det innebär att bo och verka på landsbygden, och inte bara uttrycker detta i ord, tycker jag att det finns gott hopp om en framtid för både djur och människor på landsbygden.

Anf. 102 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig igen upprepa att jag inte är beredd att ändra djurskyddslagstiftningen. Därmed blir frågeställningen om översyn av lagen ur ett människoperspektiv överflödig. Men i samma andetag vill jag påpeka att alla de förordningar som utfärdas med stöd av lagen går på remiss till en stor mängd organisationer där människor är engagerade.

Inte minst nyhetsmedierna har under sen tid rapporterat om förslag till nya förordningar som har utarbetats av myndigheten där olika organisationer har tyckt till bland annat ur ett människoperspektiv. Den vägen är det alltså möjligt att påverka den myndighet som har att utfärda förordningar i enlighet med gällande lagstiftning.

Låt mig också påpeka att det ofta i det här sammanhanget är bedömningar som är subjektiva finns det en möjlighet att få saker och ting prövat av någon annan. Det förekommer i väldigt många fall. Den prövningen som görs av någon annan utfaller ibland till den klagandes fördel och efter dennes önskemål.

Så var det i det andra specifika fallet som har tagits upp i den här debatten, nämligen KC-Ranch i Skåne. En bedömning gjordes. Ägarna tyckte inte den var tillfyllest. De klagade och fick rätt. Myndigheten överklagade, och ägarna fick rätt i en högre instans. Så måste det fungera. Jag hoppas att det ska fungera på ett bra sätt i det avseendet även fortsättningsvis.

Jag har väldigt svårt att se hur vi ska kunna utforma en lagstiftning på det här området som inte ska bedömas av människor utan bara efter några andra slags parametrar som är fullt mätbara, eller hur de nu ska uttryckas. Jag har ytterst svårt att se hur en sådan lagstiftning ska utformas.

Anf. 103 EVA JOHANSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar naturligtvis för svaret. Jag är glad för svaret. Jag är också glad och tacksam att vi har en jordbruksminister som vet vad han talar om, har hjärtat på rätta stället och vet vad svensk landsbygd vill säga.

Det är viktigt att underlätta djurhållning i hela Sverige. Det har en stor betydelse för landskapsbilden i hela Sverige som vi värnar så mycket om. Det är det öppna svenska landskapet som vi alla tycker så mycket om.

Det förutsätter naturligtvis, precis som Lars-Ivar Ericson har varit inne på, en god djurhållning. Annars har vi inte ett öppet landskap. I min egen hemby Vederslöv i Småland har vi just detta vackra öppna landskap. Det har vi tack vare hästar, kor och får som betar och håller landskapsbilden öppen.

Allt detta förutsätter att vi har en fortsatt respektfull och god djur- och människohållning och ett gott förhållningssätt till både varandra och djuren. Jag känner god tillförsikt inför framtiden. Tack så mycket.

Anf. 104 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Även jag vill tacka för debatten och för att jag har fått interpellationen. Det är en synnerligen viktig fråga, inte minst beroende på, som interpellanten sade, att vi också talar om människor när vi talar om djur och djurhållning.

Jag är precis som debattörerna här i dag angelägen om att vi har djur och djurhållning i alla delar av vårt land för att vi ska kunna behålla det öppna landskapet och behålla människor och företag i alla skilda delar av landet.

Denna djurhållning ska vara av en sådan kvalitet att vi uppfyller djurskyddslagens minikrav. Djur ska behandlas väl, och djurens väl och ve och utveckling ska främjas. Vi kan inte ge avkall på detta av många skäl.

Ett skäl utöver dem som redan har nämnts är att därest vi skulle göra avkall på detta är jag ytterst rädd för att den stora breda allmänheten som inte är djurhållare skulle vända sig emot djurhållningen.

Då motverkas det som både interpellanten och meddebattören liksom jag är intresserad av, nämligen att vi utvecklar verksamheten i alla delar av landet.

Tack för debatten, fru talman!

Överläggningen var härmed avslutad.

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM32 Meddelande om vuxnas lärande *KOM(2006)614* till utbildningsutskottet

2006/07:FPM33 Meddelande om den övergripande strategin för migration *KOM(2006)735* till socialförsäkringsutskottet

2006/07:FPM34 Rambeslut om en europeisk övervakningsorder *KOM(2006)468* till justitieutskottet

12 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2006/07:41 Sekretess i försäkringsföretag för uppgift om genetisk undersökning och genetisk information

2006/07:42 Ursprungskontroll av fordon, m.m.

2006/07:44 2002 års protokoll till ILO:s konvention om arbetarskydd och arbetsmiljö m.m.

Framställning

2006/07:RRS16 Riksrevisionens styrelses framställning angående det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionerna

EU-dokument

KOM(2007)27 Grönbok Mot ett rökfritt Europa: policyalternativ på EU-nivå

13 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 31 januari

2006/07:274 Effekter av neddragningar i offentlig service

av *Sylvia Lindgren* (s)

till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

2006/07:275 Nedskärning av tillsynen av den sociala barn- och ungdomsvården

av *Morgan Johansson* (s)

till statsrådet *Maria Larsson* (kd)

2006/07:276 Beskattning av dispositionsrätt till stugor, båtar med mera

av *Carl B Hamilton* (fp)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:277 Reglerna för internprissättning vid företags internationella transaktioner

av *Carl B Hamilton* (fp)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:278 Ankomsthandel

av *Agneta Gille* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

den 1 februari

2006/07:279 Plusjobb för personer över 60 år

av *Josefin Brink* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:280 Uppsala och Försvarsmaktens förstahandsval för flygkolan

av *Mikael Oscarsson* (kd)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 februari.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 31 januari

2006/07:578 Frivilliga avsättningar i stället för tvingad inlösen

av *Cecilia Widegren* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:579 Förföljelse av kristna och religiösa minoriteter i Burma

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:580 Situationen för HBT-personer i Ryssland

av *Ulf Holm* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:581 Internationell granskningskommission för kärnkraft

av *Per Bolund* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:582 Bistånd och internationell facklig solidaritet

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:583 Central samordning av integrationspolitiken
av *Luciano Astudillo* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

Prot. 2006/07:57
1 februari

2006/07:584 Ams roll i samband med Integrationsverkets nedläggning

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:585 Likabehandling och förutsägbarhet i myndighetsutövning

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:586 Riksvägsstatus mellan Torsby och riksgränsen

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 1 februari

2006/07:587 Kommunal demokrati

av *Veronica Palm* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 februari.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 30 januari

2006/07:513 Diskriminering i Palestina

av *Peter Hultqvist* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:516 Lokalisering av ny trafikinspektionsmyndighet

av *Louise Malmström* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:517 Trafikinspektionernas lokalisering

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:529 Ekonomiskt stöd till fredsbevarande styrka i Somalia

av *Lars Johansson* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:551 Hoten mot yttrandefriheten i Turkiet

av *Mats Johansson* (m)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2006/07:512 Beslag av nordiska biståndspengar

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:515 Stormen Per

av *Carina Hägg* (s)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:518 Skattefrihet för vissa sjömän

av *Kent Härstedt* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:519 Utlovad skattefrihet för sjömän

av *Kent Härstedt* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:520 Alternativ begravning

av *Magdalena Andersson* (m)
till kulturminister Lena Adelson Liljeroth (m)

2006/07:521 Kommuners möjligheter att gynna miljövänligare bilism

av *Per Bolund* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:522 Proposition om ägarlägenheter

av *Birgitta Eriksson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:523 Katastrofbistånd till Bolivia

av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:524 Katastrofbistånd till Bolivia från EU

av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:526 Inrättande av trafikmedicinska centrum och enheter

av *Barbro Westerholm* (fp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:528 Nya rutiner för utlänningskontroll

av *Kalle Larsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:530 Statlig verksamhet i Kalmar län

av *Lena Hallengren* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:531 Försäkringskassan i Kalmar län

av *Lena Hallengren* (s)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:532 Åtgärder för minskade störningar i tågtrafiken

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:534 Stoppet på Södra stambanan

av *Ulf Holm* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:535 Rättsmedicinsk undersökning vid dödsolyckor i trafiken

av *Barbro Westerholm* (fp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:537 Radio Hallands sändare i Kungsbacka

av *Jan Ertsborn* (fp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:539 Nordisk samekonvention

av *Sinikka Bohlin* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:540 Medborgarnas rätt till fast telefoni

av *Bengt-Anders Johansson* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:542 Riksväg 50 genom Motala med bro över Motalaviken

av *Finn Bengtsson* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:543 Nya jobb

av *Birgitta Eriksson* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:544 Jämviktsarbetslöshetsmål

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:545 Mångkultur

av *Siv Holma* (v)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:546 Lokal verksamhet för Sveriges Radio AB

av *Ulf Sjösten* (m)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:547 Forskning för framtiden

av *Margareta Cederfelt* (m)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:548 Hörapparat på lika villkor

av *Margareta Cederfelt* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:549 Värdig äldreomsorg

av *Margareta Cederfelt* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:553 Beslagtagna bilars värde

av *Krister Örnfjäder* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:564 Nya lokala radiokanaler inom Sveriges Radio

av *Tomas Tobé* (m)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Prot. 2006/07:57
1 februari

---

den 1 februari

2006/07:550 Ensamkommande barn

av *Bodil Ceballos* (mp)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:555 De gömda barnens skolgång

av *Anita Brodén* (fp)

till statsrådet Tobias Billström (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 februari.

16 § Kammaren åtskildes kl. 15.19.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.52 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
4 § Svar på interpellation 2006/07:195 om kvinnor i arbetslivet	4
Anf. 1 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	4
Anf. 2 LUCIANO ASTUDILLO (s)	5
Anf. 3 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s).....	6
Anf. 4 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	7
Anf. 5 LUCIANO ASTUDILLO (s)	8
Anf. 6 ANN-CHRISTIN AHLBERG (s).....	9
Anf. 7 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	9
Anf. 8 LUCIANO ASTUDILLO (s)	10
Anf. 9 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	10
5 § Svar på interpellation 2006/07:226 om jämställda löner	11
Anf. 10 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	11
Anf. 11 ESABELLE RESHDOUNI (mp)	12
Anf. 12 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	13
Anf. 13 ULF HOLM (mp).....	14
Anf. 14 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	15
Anf. 15 ESABELLE RESHDOUNI (mp)	16
Anf. 16 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	16
Anf. 17 ULF HOLM (mp).....	17
Anf. 18 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	18
Anf. 19 ESABELLE RESHDOUNI (mp)	19
Anf. 20 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	19
6 § Svar på interpellation 2006/07:249 om Turkiets tryckfrihetslagar	20
Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	20
Anf. 22 BÖRJE VESTLUND (s)	20
Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	21
Anf. 24 BÖRJE VESTLUND (s)	22
Anf. 25 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	23
Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (s)	23
Anf. 27 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	24
7 § Svar på interpellation 2006/07:184 om naturligt stevia i stället för kemiskt sukralos och aspartam	24

Anf. 28 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	24
Anf. 29 GUNVOR G ERICSON (mp).....	26
Anf. 30 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	27
Anf. 31 GUNVOR G ERICSON (mp).....	27
Anf. 32 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28
Anf. 33 GUNVOR G ERICSON (mp).....	28
Anf. 34 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	29
8 § Svar på interpellation 2006/07:193 om islandshästar	29
Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	29
Anf. 36 EVA JOHNSSON (kd)	30
Anf. 37 LARS-IVAR ERICSON (c).....	31
Anf. 38 GÖRAN MONTAN (m).....	32
(forts. 10 §).....	33
Ajournering.....	33
Återupptagna förhandlingar	33
9 § Frågestund	33
Anf. 39 TREDJE VICE TALMANNEN.....	33
<i>Flyktningmottagandet.....</i>	<i>33</i>
Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	33
Anf. 41 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	34
Anf. 42 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	34
Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	34
<i>Skolans opartiskhet.....</i>	<i>35</i>
Anf. 44 ROSSANA DINAMARCA (v).....	35
Anf. 45 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp).....	35
Anf. 46 ROSSANA DINAMARCA (v).....	35
Anf. 47 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp).....	36
<i>Ett nytt landsbygdsprogram .....</i>	<i>36</i>
Anf. 48 ANNIKA QARLSSON (c)	36
Anf. 49 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	36
Anf. 50 ANNIKA QARLSSON (c)	37
Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	37
<i>Säkerheten vid svenska kärnkraftverk .....</i>	<i>37</i>
Anf. 52 PETER RÅDBERG (mp).....	37
Anf. 53 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp).....	37
Anf. 54 PETER RÅDBERG (mp).....	38
Anf. 55 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp).....	38
<i>Stöd till stormdrabbade hushåll .....</i>	<i>38</i>
Anf. 56 EVA JOHNSSON (kd)	38
Anf. 57 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	39
Anf. 58 EVA JOHNSSON (kd)	39
Anf. 59 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	39
<i>Följder av förändringar i socialförsäkringssystemen .....</i>	<i>40</i>
Anf. 60 MONICA GREEN (s)	40
Anf. 61 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	40
Anf. 62 MONICA GREEN (s).....	40

Anf. 63 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	41
<i>Skolors finansiering av studieresor</i>	41
Anf. 64 CECILIA MAGNUSSON (m)	41
Anf. 65 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	41
Anf. 66 CECILIA MAGNUSSON (m)	42
Anf. 67 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	42
<i>Ökningen av antalet ensamkommande barn</i>	42
Anf. 68 GÖTE WAHLSTRÖM (s)	42
Anf. 69 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	43
Anf. 70 GÖTE WAHLSTRÖM (s)	43
Anf. 71 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	43
<i>Situationen för gränspendlare</i>	44
Anf. 72 ULF NILSSON (fp).....	44
Anf. 73 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	44
Anf. 74 ULF NILSSON (fp).....	44
Anf. 75 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	45
<i>USA:s inblandning i europeiska angelägenheter</i>	45
Anf. 76 BODIL CEBALLOS (mp)	45
Anf. 77 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	45
Anf. 78 BODIL CEBALLOS (mp)	46
Anf. 79 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	46
<i>Vårdnadsbidraget</i>	46
Anf. 80 EVA-LENA JANSSON (s)	46
Anf. 81 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	46
Anf. 82 EVA-LENA JANSSON (s)	47
Anf. 83 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	47
<i>Stöd till rennäringen</i>	47
Anf. 84 STEFAN WIKÉN (s)	47
Anf. 85 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	47
Anf. 86 STEFAN WIKÉN (s)	48
Anf. 87 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	48
<i>Klimatmålen inom transportsektorn</i>	48
Anf. 88 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	48
Anf. 89 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	49
Anf. 90 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	49
Anf. 91 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	49
<i>Den studiesociala utredningen</i>	49
Anf. 92 EMMA HENRIKSSON (kd).....	49
Anf. 93 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	50
Anf. 94 EMMA HENRIKSSON (kd).....	50
Anf. 95 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	50
<i>Tillgängligheten till Telias fasta telefonnät</i>	51
Anf. 96 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s).....	51
Anf. 97 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	51
Anf. 98 TREDJE VICE TALMANNEN	51

10 § (forts. från 8 §) Svar på interpellation 2006/07:193 om islandshästar.....	51
Anf. 99 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	51
Anf. 100 EVA JOHNSSON (kd)	52
Anf. 101 LARS-IVAR ERICSON (c).....	53
Anf. 102 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	53
Anf. 103 EVA JOHNSSON (kd)	54
Anf. 104 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	54
11 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	55
12 § Bordläggning.....	55
13 § Anmälan om interpellationer	55
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	56
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	57
16 § Kammaren åtskildes kl. 15.19.	60

Tryck: Elanders, Vällingby 2007